

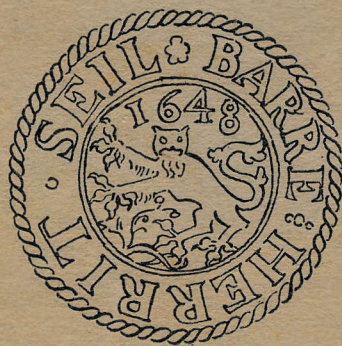
BIDRAG TILL BARA HÄRADS BESKRIVNING

3.

FOLKDIKTNING FRÅN BARA
HÄRAD

INSAMLAD AV

PER ANDERSSON och INGEMAR INGERS

BARA HÄRADS HEMBYGDSFÖRENINGIS FÖRLAG

BIDRAG TILL BARA HÄRADS BESKRIVNING

3.

FOLKDIKTNING FRÅN BARA HÄRAD

INSAMLAD AV

PER ANDERSSON och INGEMAR INGERS

BARA HÄRADS HEMBYGDSFÖRENINGSFÖRLAG

LUND 1925, AKTIEBOLAGET SKÅNSKA CENTRALTRYCKERIET

*De folkminnen ifrån Bara härad, som härmed offentliggöras, äro i senare år (efter 1920) insamlade av undertecknade, som efter förmåga ville bidraga till att, medan det ännu är tid, rädda undan glömskan något av den folktradition, varpå vårt härad fordom varit så rikt. Såsom meddelare äro huvudsakligen anlitade äldre män och kvinnor på 60 år och därutöver, födda och bosatta inom häradet. Under-
tecknad Andersson har samlat i Lyngby socken (sid. 55—57 och 66—79) och under-
tecknad Ingers i de övriga socknarna (sid. 1—55 och 57—65). För allt välvilligt
bistånd vid insamlingsarbetet uttala vi ett hjärtligt tack.*

*De samlingar, som denna gången meddelas, höra till den s. k. folkdiktningen. Det vore meningen att i kommande årsskrifter skulle ingå sägner och folktro, skild-
ringar av forna tiders seder och levnadssätt m. m. — Med undantag för visorna
äro dessa folkminnen upptecknade på Bara härads bygdemål, som här är återgivet
så gott det låter sig göra med vanlig bokstavsbeteckning. Det är vår förhoppning,
att denna skrift måtte bli mottagen med förståelse av sina läsare.*

April 1925.

PER ANDERSSON
Hessleberga.

INGEMAR INGERS
Hvilan.

VISOR.

Efterföljande visor, som sjungits i Bara härad, äro dels upptecknade såsom de blivit föresjungna eller dikterade för insamlaren, dels avskrivna efter gamla handskrivna visböcker eller papper, som med stort tillmötesgående ställts till förfogande. Med erkänsla bör omnämnas, att några visor i senare tid blivit upptecknade för min räkning. — Visorna ifrån Kyrkoby socken äro redan på 1880-talet upptecknade av Henrik Wranér. De förvaras i Skånska landsmålsföreningens arkiv i Lund och äro med vederbörligt tillstånd upptagna i denna samling. Då någon visa upptecknats på mer än ett ställe, äro i vissa fall de olika varianterna anförda, när någon skillnad förefunnits mellan dem. Visorna äro ordagrant upptecknade, sådana de blivit meddelade, och alla folkliga och ålderdomliga uttryck äro bibehållna. De inkonsekvenser i skrivsättet, som här och där förekomma, må alltså icke uppfattas som om de berodde på något förbiseende. En del visor äro försedda med sina melodier, där det varit möjligt att uppteckna dessa, men detta har icke kunnat ske i så stor utsträckning som det vore önskvärt.

Visorna äro ordnade alfabetiskt efter begynnelseorden. De utgöra en mycket olikartad samling både med avseende på ålder, innehåll och poetiskt värde. Man skulle kunna urskilja:

Folkvisor av äldre slag: Nr 9, 10, 11, 13, 30, 31, 40, 41, 42, 49, 60.

Kärleksvisor: Nr 2, 4, 5, 8, 16, 19, 21, 22, 29, 32, 33, 34, 36, 38, 39, 44, 45, 48, 50, 53, 55, 56, 57.

Sjömansvisor: Nr 7, 12.

Skämtvisor: Nr 1, 14, 15, 27, 43, 51, 59.

Visor av blandat innehåll: Nr 3, 6, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 28, 35, 37, 46, 47, 52, 54, 58.

Skulle någon känna till flera visor, som nu fattas här, eller för övrigt ha någon anmärkning att framställa, så mottagas sådana underrättelser tacksamt.

I. INGERS.

1. BONDEN OCH KRÅKAN.

ESARP.

Bonden han gånger i furuskog,
ja bom fallila,
där fick han höra en kråka som gol,
ja bom fallila.

Bonden han spänner sin båge för knä,
han skod den krågan, som satt i högaste trä.

Dan efter kom där bud ifrån konungens gård:
Hår har du den krågan, som du skod i går?

Den krågan mig är nyttig till många ting,
så måtte där två studar dra na hem.

Av näbben där gjorde vi en tunnetapp,
av huvet gjorde vi en kyorkeknapp.

Av fjädern gjorde vi solafjär,
som töserna brukar i solavär.

Av huden där sydde vi aderton par skor,
så när som ett par slövsor, som jag gav min mor.

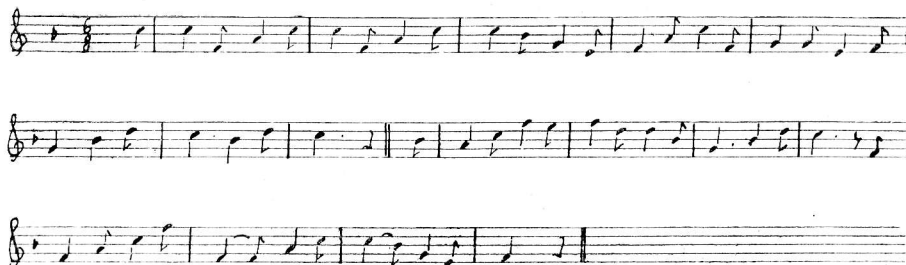
Köttet saltade vi i baler och kar,
så när som en stek, som jag gav min far.

Av skråed gjorde vi ett gångande skepp,
det största som uti Nordsjön gick.

Av klöverna gjorde vi en gödselgrep,
av senorna snodde vi långa rep.

Av ännen gjorde vi ett drickakrus,
ja bom fallila,
så att alla våra drängar drack sig på rus,
ja bom fallila.

2. DEN FJORTONDE.

A) FRÅN TOTARP.

Den fjortonde, den fjortonde, då friaren han kommer,
han kommer till den flickan i den skönaste lund,
ack ljuvliga sommardag och blomstrande vår,
det kan väl bli den dagen vi varandra kan få.

Men gosse, men gosse, vad tänker du väl på,
som vill älska en sådan flicka, som du aldrig kan få?
Nej älska du din like, den kan du väl få,
och sedan kan du leva uti stillhet och ro.

Slätt intet är hon uppå penningar rik,
men du kan vara glad för hon är människa lik,
i världen har hon levat med mödor och besvär,
men du kan tacka Gudi för hon ensammen är.

Den fjortonde, den fjortonde, då friaren han kom,
han friade till den flickan utav rosendelund,
den dagen bör ej glömmas, då jag skall äga dig,
för det jag var i sällskap i söndags med dig.

O gosse, o gosse, vad tänker du uppå,
som friar till den flickan den du aldrig kan få?
Ja förr skall dina fötter trampas tunna som ett blad,
ja förr än du skall äga den vännen du vill ha.

Ja inte är jag fattig, ej heller är jag rik,
men Gudi vare lov att jag är människor lik,
i världen har jag levat bland mödor och besvär,
men Gudi vare lov att jag ensam är.

3. DET VAR ALLT OM EN JUNGFRU ALLT UTI STADEN LUND.

UPPÅKRA.

Det var allt om en jungfru allt uti staden Lund,
hon gick sig ut spatserade en stilla aftonstund. ::

Där möter hon på gatan en muraregesäll,
ja full var han tillika, och Palmkvist var hans namn. ::

Godafton sköna jungfru, är hon ute och går,
så sent i tysta kvällen kanské vi sällskap får. ::

Jag tackar för hans sällskap, det jag vill inte ha,
för jag har nog av månen och alla stjärnorna. ::

Får jag ej sällskap hava, skall hon åtminstone,
förrän jag går ur fläcken, en liten kyss mig ge. ::

Han räcker armen före kring jungfruns smärta liv,
när hon slet sig från honom, så tog han fram en kniv. ∴

Hon ligger nu så sjuker på Lunna lasarett,
och boven skall på fästning, om allting tillgår rätt. ∴

4. DET VAR EN DAG UTI EN SÖCKEN VECKA.

ESARP.

Det var en dag uti en söcken vecka,
jag tänkt att skaffa mig en vacker flicka,
hon var så skön som en ros om våren,
emellan 18 och 20 år.

Och flickan började emot hemmet hasta
igenom skogens djupa dalar,
jag följde henne strax invid hyddan,
där hennes far och mor i lugnet bor.

Hon ville med mig knyta vänskapsbanden,
därför jag räckte henne genast handen,
hon lovade att hon skulle trogen bliva,
och jag detsamma skulle bli mot dig.

Tre dagar voro knappt förflutna,
förrän min flicka hon börjat sjukna,
ni kan väl tänka hur jag blev till sinnes,
då jag fick höra dessa tidningar.

När som vi hade suttit där och talat,
och klockan började mot tio hala,
det var ej passligt för en unger flicka
att längre sitta hos en ung kavaljer.

Jag for till flickan i den mörka natten
allt för den ädla och dyra skatten,
hon låg och kämpade med svåra döden,
som ville skilja henne ifrån mig.

Nu får jag gå med ett förkrossat hjärta,
ty det var människornas största smärta,
skild ifrån vännen, som jag en gång älskat,
nu får jag leva i en farlig värld.

5. DET VAR EN SÖNDAGSAFTON.

LOMMA.

Det var en söndagsafton jag stod och klädde mig,
jag skulle gå till kyrkan allt för att träffa dig.

Men när jag kom till kyrkan så var du inte där,
du hade fått en annan som mycket bättre är.

Den ringen som du gav mig med namnet mitt och ditt,
den kan du få tillbaka, så blir vi kvitt om kvitt.

Den boken som du gav mig med de förgyllta ord,
den kan du få tillbaka för dina falska ord.

Den schalen som du gav mig med fransen runt omkring,
den kan du få tillbaka, det gör slätt ingenting.

Om någon lyster veta vem visan diktat har,
så haver det två flickor i stora Stockholms stad.

Den ena het' Johanna, den andra Karolin,
den ena dricker kaffe, den andra dricker vin.

6. FÄRGAREN SOM DRUNKNADE.

UPPÅKRA.

Det var en torsdags afton uti januari månad,
en färgare han drunknade allt uti en sjö,
han var så hjärtans glad, allt inför honom lekte,
det var väl för han gick emot sin blekaste död.

Han gick med hast till stranden, tog på sig sina skridskor,
han tänkte uppå vännen sin, ja för att komma fort,
men hände sig olyckeligt, han knappast gått en timme,
för än han låg så dödelig och kaller som en sten.

Han låg på kalla bottnen allt intill andra dagen,
och när man honom hittade var klockan redan ett,

han ropte och han bad, han räckte kalla handen,
men ingen honom höra vill, för alla sovo sött.

Han låg i djupa vattnet, han såg de stjärnor lysa,
han tänkte uppå far och mor, som döda var för sig,
så tog de honom opp av denna sjöstranden
och förde honom dit igen där som han för har vatt.

Farväl nu mina vänner och även kamerater,
så många som mig känner och unnar mig gott,
nu ser ni hur det går allt intill sista stunden,
då ingen mig kan hjälpa eller frälsa mitt liv.

7. SKÖN SERLING.

KYRKÖBY.

Det var en unger sjöman från Dover; när han kom
han fria till en jungfru — Skön Serling hette hon.
Hennes tanke var frimodig, hennes hjärta det var glatt,
när hon sina ögon fäster uppå en ung sjöman.

Skön Serling, skön Serling, skön Serling! sade han
ditt unga falska hjärta har satt mitt liv i brand,
men om ditt falska hjärta engång förändrar sig,
då tror jag visst du ångrar vad ont du gjort mot mig.

Nej aldrig för dig, ej heller för nån ann,
för jag har älskat dig långt förr än någon ann,
håll upp med din inbillning, håll upp med din orsåk,
tro aldrig att jag gifter mig med någon sjömatros.

Men när som sju runda åren de voro gångna i krig,
då föll den liten Serling allt i en sjukdom in,
då föll hon i en sjukdom den hon ej visste sej
nu ångrar hon en rask sjöman den hon engång sagt nej.

Skön Serling hon tager guldringar en, två, tre —
Tag dem, du unge sjöman! till min åminnelse,
jag vill ej längre leva, jag får ej mer dig se,
nu lägges jag i graven ner; för din skull skall det ske.

Farväl, farväl, min fader! farväl, farväl, min mor!
Farväl min kära syster och så min lille bror!
Farväl med var och en sjöman som har ett fredligt mod,
som våga vill sitt unga liv i sjö och saltan flod!

Skön Serling hon blev döder och lagder uppå bår,
och åtta raska sjömän kring hennes grav där står.
Här vilar liten Serling, som förr har varit min —
nu lägges hon i graven ner att vila sina ben.

8. DÅ JAG VAR I MIN UNGDOMS ÅR.

GENARP.

Då jag var i min ungdoms år,
fick jag en sorg så stor,
den aldrig från mitt hjärta går
från denna värld så svår,
när andra gossar roa sig
i sina ungdomsår,
får jag i sorgen grämja mig
och fälla så mången tår.

När hon hade fått mitt hjärta
och tagit det till sig,
så ville hennes föräldrar,
att hon skulle tagit mig,
men som hon gjorde tvärt emot,
tog sig en annan vän,
så får hon nu försvuren gå
intill sin sotosäng.

Försvuren är hon vart hon går
för min skull innerlig
vart steg hon uppå jorden tar,
det aldrig lyckas sig,
var droppe blod hon i sig har,
uti var led och lem,
vart hår hon på sitt huvud bär,
det allt försvurit är.

Hon liknas vid en stänga,
som kryper på ett ris,
som velat sig intränga
emellan bark och is.
Jag slutar nu min visa
och ändar så min sång,
i hjärtat är ett ämne kvar,
fast tiden synes lång.

9. DÄR BODDE EN BONDE ALLT ÖSTAN OM VÅR BY.

ESARP.

Där bodde en bonde allt östan om vår by,
det blåser kallt kallt väder ifrån sjön,
han hade två döttrar, och granna voro di,
det blåser kallt kallt väder ifrån sjön.

Den ena var ju så klar som en sol,
den andra var svart som den svartaste kol.

Den yngsta hon sade till systeren sin:
Kom låt oss gå till floden och tvätta våra ben.

Ja tvätta dig både natt och dag,
men aldrig så blir du så vacker som jag.

Den yngsta hon gick sig nu ut på en sten,
den äldsta hon sparkade till henne med sitt ben.

Den yngsta fick sig allt fast om en rot,
den äldsta hon sparkade till henne med sin fot.

Ack kära min syster du hjälp mig i land,
för dig vill jag giva mitt röda guldband.

Ditt röda guldband det får jag ändå,
men aldrig skall du komma på land mer att gå.

Ack kära min syster du hjälp mig i land,
för dig vill jag giva min egen guldring.

Din egen guldring den får jag ändå,
men aldrig skall du komma på land mer att gå.

Ack kära min syster du hjälp mig i land,
för dig vill jag giva min egen fästeman.

Din egen fästeman den får jag ändå,
men aldrig skall du komma på land mer att gå.

Så kommo där två spelemän den vägen fram,
de sågo det liket kom roande i land.

De togo utav henne hennes guldgula hår,
där gjorde de harpesträngar utav.

Sen togo de av henne hennes tio fingrar små,
där gjorde de harpeskruvar utav.

Och när som de allt hade skruat och ställt,
så gingo de dit där bröllopet var ställt.

Det första slag de på guldharpan slog:
Den styggan hon haver mitt röda guldband.

Det andra slag de på guldharpan slog:
Den styggan hon haver min egen guldring.

Det tredje slag de på guldharpan slog:
Den styggan hon haver min egen fästeman.

Om lördan och söndan hon brud satt på bänk,
om måndan och tistan i bojer och länk.

Om onstan och torstan då brände hon på bål,
det blåser kallt kallt väder ifrån sjön,
om fredan och lördan i aska och kol,
det blåser kallt kallt väder ifrån sjön.

10. DÄR BODDE EN JUNGFRU VID ALLFARASTRAND.

ESARP.

Där bodde en jungfru vid allfara-strand,
till henne så friade två krigsmän så rik,
den ene gav hon korgen, den andre har hon svikt.

Där bodde en tiggeman ej långt därifrån,
han hade lust att narra skön jungfrun en gång.

Tiggemannen gångar sig till första herregård,
där lånar han sig kläder med sabel uppå.

Tiggemannen gångar sig till nästa herregård,
där lånar han sig hästen med sadel uppå.

Tiggemannen gångar sig till jungfruns gård,
jungfrun låg i fynstret och titta däruppå.

Tiggemannen gångar sig till jungfruns kammar in,
där går han och skryter av stor rikedomar sin.

På landet haver jag en jordande gård
med fyrahundra koer och sjuhundrade får.

På landet haver jag en åker och äng
och därtill elva pigor som bäddar upp min säng.

På landet haver jag ett slott utav bly,
och där skall sköna jungfrun spasera uti.

Redo gjorde de de tio milen stor,
han ej till henne tala ett endaste ord.

Var haver du din jordande gård,
de fyrahundra koer och sjuhundrade får?

Aldrig har jag ägt någon jordande gård
iheller har jag ägt något ulligt hår i år.

Var haver du din åker och äng
och dina elva pigor som bäddar upp din säng?

Aldrig har jag egt någon åker och äng,
men uti svarta spisen min förnämaste säng.

Var haver du ditt slott utav bly,
som du lovat mig skall spasera uti?

Jo aldrig har jag egt något slott utav bly,
iheller har jag egt någon skjorta som var ny.

Tvy voro du din skovige hund,
som mig haver narrat att kyssa din mund.

11. DEN RIKA OCH DEN FATTIGA.

LOMMA.

Där gingo två flickor i rosendelund,
de plockade rosorna röda,
den ena var rik, den andra var fattig,
den fattiga var så sorgsen och bedrövad.

Den rika hon sade till den fattiga så:
Varför är du så sorgsen min kära?
Haver du bortmistat din fader eller mor,
eller haver du förlorat din ära?

Nej jag har varken mistat min fader eller mor,
eller har jag förlorat min ära,
nej jag sörjer mest för fager ungersven,
ty vi ha båda hållit så kära.

Ungersven han stod ej långt därifrån,
han hörde vad de flickorna de talte,

så bad han en bön till Gud i himmelrik,
om han ville säga vilken han skulle taga.

Så hördes där en röst i samma stund:
Den fattiga den skall du taga,
ty hon har sina rikedomar hos Gud i himmelen,
de bliven I värdiga båda.

Ungersven han trädde ur busken fram
och räckte den fattiga handen:
Se här är min hand, min ära och min tro
och därtill mitt redeliga hjärta.

Och äpplet det växer så högt upp i topp,
det måste dock till jorden nederfalla,
det växer så högt, det smakar så sött,
det smakar icke lika sött för alla.

12. DÄR STOD EN JUNGFRU UTI EN HAGE.

ESARP.

Där stod en jungfru uti en hage,
till henne kom där en ung sjöman,
han ville med henne sig trolova,
så unger som han var.

På detta talet kan jag ej svara,
ty jag är av allt för ringa stånd,
jag har en kärast, ja om han lever,
det är sju år sen han gick från mig.

Är det sju år sen han gick ifrån dig,
så lever han slätt intet nu,
ja lever han, så äger han mitt hjärta,
men är han död så äger Gud hans själ.

I all den stunden han var uppriktig,
så kunde han ej längre dölja sig,
jag är densamme som för sju år sedan,
jag är densamme som gick från dig.

Är du den vännen som för sju år sedan,
så känner jag dig intet igen,
var har du bandet, som vi knöt sammans,
och var är ringen, som jag gav dig?

Så stack han handen i sin ficka
och drog upp det guldröda band:
Ja här är bandet, som vi knöt sammans,
och här är ringen som du gav mig.

Har nu Gud sin förändring givet,
att jag dig ej igenkänna kan,
så är jag den nöjdaste bland de alla,
nu har jag funnit min fästeman.

Men när hon fick detta bandet skåda,
så domnade hon och föll omkull,
så tog han henne på sina armar,
han kysste henne ja visserlig.

13. DÄR STOD ETT SLOTT UTI ÖSTERLAND.

A) GENARP.

Där stod ett slott uti Österland,
det var så härligt utstofferat,
det var av silver och rödan guld
av rödan guld,
och grundat utav marmorstenar.

Ja hör du nu kär fader min,
jag måste ligga här så fången,
jag ligger femtio alnar ned i jord,
ja ned i jord,
bland idel ormar och drakar.

Då kom en hertig från främmande land,
han ville detta slott besöka,
så kom han först till ett fångatorn,
ett fångatorn,
där hans egen son ligger fången.

Sen gångar hertigen sig till kungen fram,
han ville denna fången lösa,
etthundratusen gyllen giver jag,
ja giver jag,
allt för den fångnes blodsdroppar.

Och hör nu mig min käre son,
hvi ligger du nu här så fången,
du ligger här djupt ned i jord,
djupt ned i jord,
bland ormar och bland drakar.

Etthundratusen gyllen gäller ej,
allt för den fången måste avlivas,
han bär en guldkedja om sin hals,
ja om sin hals,
den har hans livstid förlorat.

Bär han en guldkedja om sin hals,
den haver han slätt intet stulit,
den har han fått av en jungfru fin,
kär dotter din,
när som de blevo trolovad.

Sen ledde de denna fången ut
och skänkte honom sakramentet,
han ropte då till sin Himmels gud,
sin Himmels gud:
I dag så är min död förhanden.

Sen ledde de denna fången ut,
allt där han skulle avlivas,
han ropte då till sin mästerman,
sin mästerman:
Ack lät mig längre få leva.

Mästern han sade då:
Kanhända du mig nu vill svika,
så räck nu hit din silkeduk,
din silkeduk,
jag vill för dina ögon binda.

Nej bind du inte för ögon min,
ty jag vill uppå världen skåda,
jag skådar den kanske aldrig mer,
ja aldrig mer,
med mina mörkbrune ögon.

Hans fader stod ett stycke därifrån,
hans tårar trilla ner på jorden,
han sade då: Ack hör min käre son,
min käre son,
skall du nu dö så här oskyldigt.

Väl inte sörjer jag för far och mor
och inte för jag skall avrättas,
men allramest för min fästemö,
min fästemö,
ty hon var mig så huld och trogen.

B) SKABERSJÖ.

I Västerviken där låg ett slott,
det var så härligt utstofferat
med silver och med rödan guld,
ja rödan guld,
och huggen marmorsten till murar.

I detta slottet en fånge låg,
i band och bojor låg han bunden,
ja femton famnar allt under jord,
ja allt under jord,
ibland de drakar och ulvar.

Hans fader ifrån Västervik,
han ville denne fången lösa,
de tiotusen förgyllande,
ja förgyllande,
det giver jag för denne fången.

De tiotusen ej hjälpa kan,
för han har visserligen stulet,
han bär en guldkedja kring sin hals,
ja omkring sin hals,
och därför är han dömd till döden.

Bär han en guldkedja kring sin hals,
den haver han slått inte stulet,
den har han fått av sin lilla vän,
sin lilla vän,
en flicka skön, till sin trolovning.

Sen tog de fången av slottet ut,
då gav de honom sakramentet,
han ropte då: Krist Himmels gud,
och Krist Himmels gud,
allt detta lider jag oskyldigt.

Jag sörjer ej för mitt unga liv,
ej heller för den bleka döden,
jag sörjer mest för min lilla vän,
en jungfru skön,
jag tror hon sörjer sig till döden.

Sörj icke för din lilla vän,
för hon är längesedan döder,
men vi träffas en gång åter,
i himmelen,
på den stora domedagen.

14. MÖLLARENS DOTTER.

HYBY.

Där stode tre skälma å lade opp råd,
För vinter å gamle Per skräddare,
om de möllarens dotter kunde få,
Ola Mårtensen, Ola möllare.

Di två di stoppa den tredje i säck,
så segla di över möllarens bäck.

Ack käre min möllare I vare mig huld,
I maler min säck förutan tull.

Ja väl kan jag mala säcken din,
blott om inte du förmener mig tullen min.

Ja sätter ing säcken i min dotters hus,
Där står han i fridd för både röttor å mus.

Når som de ble mårrt i varendaste vrå,
så kunne den säcken både kryva å gå.

Ack kära min moder I tänder opp ljus,
jag tror där e tjyva i möllarens hus.

Ack kära min moder I slycker det ljus,
det var den grå katten där spände en mus.

De va väl åsse satan te möllarekatt,
han hadde både stövla å sporra å hatt.

Tier du inte, kjarringa-fan,
så ska du po hoeded i möllarens damm.

Möllaren hadde en brågeder stud,
han to na po horned å hotta na ud.

Möllaren sto po backen å så,
hans kjarring uti vanned lå.

Når kjarringen sjonk å pälser han flöd,
når kjarringen sjonk å pälser han flöd.

Möllaren hadde en krågeder tann,
För vinter å gamle Per skræddare,
Han hogg na i ånnen å dro na te lanns,
Ola Mårtensen, Ola möllare.

15. DÄR STODO TVÅ FLICKOR PLANTERADE KÅL.

ESARP.

Där stodo två flickor planterade kål,
di talte så mycket om giftare mål.

Där stodo två matroser och hörde därpå:
I afton skall vi till flickorna gå.

Di flickorna stängde med stickor och strå,
att inga matroser in kunde gå.

Hej hopp uppreste där sig en västerlig vind.
att läsen blåste ifrån och matroserna gick in.

16. EN FATTIG FLICKA DEN HAR JAG ÄLSKAT.

GENARP.

En fattig flicka den har jag älskat,
den har jag älskat allt utöver allt,
men när min fader han fick det att veta,
kunde han ej den flickan tåla,
hon var så ringa uti sitt stånd.

Och när min flicka fick det att veta,
så fallt hon uti en sjukdom svår,
tre dagar låg hon i en sådan döja,
hon mände sig till döden böja.
Det var min allra käraste.

Man kan väl tänka, att det mig grämjar,
när lilla flickan dör i min famn,
men det skall aldrig nånsin mer så hända,
att någon flicka skall sig så genera,
att hon skall dö och läggas i grav.

17. EN JÄGARE GICK ATT JAGA.

UPPÅKRA.

En jägare gick att jaga, med skjutgevär, pistol i hand,
att jaga unga duvor, som man så sällan fann. :,

Han blåste i sin pipa, och strax kom där en duva fram,
det var en vacker flicka, den tog han i sin famn. :,

Jag frågar inte mamma, när jag till lilla vänner går,
för hon har gjort detsamma i sina unge år. :,

Jag frågar inte pappa, när jag till lilla vänner far,
för han har gjort detsamma i sina unge dar. :,

18. EN JÄGARE GICK ATT JAGA.

BURLÖV.

En jägare gick att jaga,
en jägare gick att jaga
uti en skog så grön.

Jag skall gå till min fader,
jag skall gå till min fader,
som bor i skogen grön.

Då mötte han på vägen,
då mötte han på vägen
en flicka som var skön.

Vad skall hon hos sin fader,
vad skall hon hos sin fader,
som bor i skogen grön?

Var skall hon gå min flicka,
var skall hon gå min flicka,
min flicka rosenskön?

Kom låt oss plocka blommor,
kom låt oss plocka blommor,
och binda oss en krans.

19. EN KÄRLEKSVISA.

BARA.

En visa vill jag sjunga allt om en falsker vän,
den diktad är i Sverige, om ni betraktar den.
När jag var sjutton år utvalde jag mig en vän,
den jag hade tänkt att älska näst Gud i himmelen.

De sörjefulla dagar fick jag begråta då,
min vän tog sig en annan, och jag fick ensam gå
i hela världen vida att söka mig en vän,
att söka mig en sådan vän, jag aldrig mera fann.

Har jag då illa brutet mot dig min lille vän,
att du mig övergivet och tagit dig en ann,
säg vad är det som vållar, är det min fattigdom,
då har du din förnöjelse i guld och rikedom?

Om natten när jag sover, då är du i min dröm,
och det är lille vännen, som vilar i min famn,
om morgonen när jag vaknar, jag tröstlös är ändå,
min stora sorg begråtor och jag fick ensam gå.

Jag faderlös och moderlös i världen jag är,
fast jag fick mycket lida för falska människors list.
jag gick mig ut i världen att söka andras råd,
att söka tröst hos Herren och i hans helga råd.

Nu slutar jag min visa och bjuder dig farväl,
jag får ej längre vara din trogna fästemo,
men nu står här uppticknat ett ord i varje vers,
betrakta första verset, så finner du det strax.

20. EN VISA VILL JAG SKRIVA OM SVERGES NORRA GRÄNS.

KYRKHEDDINGE.

En visa vill jag skriva om Sverges norra gräns,
som nyligen har timat uti norden,

det är allt om en dräng, som mördat har sin vän,
allt för en sådan kärlek här på jorden.

Han var väl inte mer än på sitt adertonde år,
när han bland andra gossar sig förnöjde,
han skulle till sin vän, han måste över sjön,
och lilla båten uppå böljorna han plöjde.

När som han kom till vännen, så låt hon inte upp,
då blev han så förbittrad i sitt sinne,
han sa: Min vän luck upp, för jag vill strax gå ut,
blott jag får se vim du har inne.

Då sparkade han upp dörren och in i rummet gick,
och han fick se en främling låg där inne
i famnen på sin vän, av hjärtat blev han vred
och darrade av ett förfärligt sinne.

Då gick han ut på gården, en yxa hitta på,
han tänkte sig att lilla vännen mörda,
allt med två hårda slag, så blodet strimmar av,
och båda låg tillsammans och var döda.

Då kasta han bort yxan, han ville strax gå bort,
men dörren stängdes till av andra gossar,
då vände han sig om och genom fönstret språng
ner till stranden för att lilla båten lossna.

Så gav han sig i vattnet, i böljorna de blå,
med sammanspända händer vid sin sida,
av glädje får man sorg och en för tidi grav,
men ynglingar tag edor nu till vara.

21. EN VÄN FÖRUTAN KÄRLEK.

KYRKÖBY.

En vän förutan kärlek den vill jag likna ve
det trädet, som bär blommor, men ej kan frukter ge.
Ty den är icke värdig att kallas för en vän,
som tagit sig en annan och svikit vännen sin.

Den brinnande elden han brinner lika klar
som två förenta hjärtan, som skola bli ett par.
Det gjorde mig stor smärta och ännu större harm
att se en annan vila på min utvaldas arm.

O flicka, dina ögon, din kind, så röd och ung,
ha lagt uppå mitt hjärta en börda som är tung.
Jag ser på dina ögon blå du har en annan kär —
kom hit du falska flicka! och säg mig vem det är!

Men längre ned i dalen en liten hydda står,
där klagar ensam tärna och faller mången tår:
Min ungdom är förspillder, min framtid likaså,
Gud tröste nu mig arma, som bedragen måste gå!

En yngling kom så modigt, med längtan och med sång,
han svor mig tro och kärlek för evigheten lång,
han fick mitt unga hjärta, sen gick han från mig bort,
då bleknade rosenkinden, ty den falskes tro var kort.

Om alla blad och blommor de stode i en ring
omkring den falske yngling som skövlade min frid.
Då skulle jag dem vattna med mina tårars mängd
som rinna ned på jorden liksom ett pärleregn.

En gång när jag blir döder och lagder uppå bår,
då skall du komma åter och stanna vid min bår,
gack till min vita säng och gack till min svarta grav,
och tänk: Här vilar vännen som jag besvikit har.

22. ETT BREV JAG ÄMNAR SKRIVA.

BURLÖV.

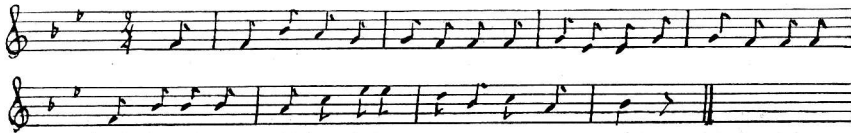
Ett brev jag ämnar skriva till dig min lilla vän,
men kanhända det går mig emot,
av alla jag har älskat, av alla jag kan få,
är det dig som jag minst tänker på.

Ja gossar finns här många, men ingen till att tro,
förty falskhet i deras hjärta bor,
och du har varit falsker allt intill denna stund
och därmed så slutas vårt förbund.

23. GODAFTON DETTA BRUDAPAR.

GENARP.

(Visan skall föreställa Magnus Stenbock, som efter slaget vid Hälsingborg kommer till en bröllopsgård).

Godafton detta brudapar,
godafton brudens mor och far,
förlåt att jag så dristig är
och kommer till besvär.

Här är glädje, här är fest,
här kommer en objuden gäst,
förlåt jag talar några ord,
som hedrar detta bord.

Här är präktigt gästabud,
här kan en ärlig man få rus,
kom källarsven och ta min hatt
jag vill bli kvar i natt.

Spelemänner lagen eder till,
men jag ur skålen dricka vill,
och sen vill jag gå hurtigt fram,
ta bruden i min famn.

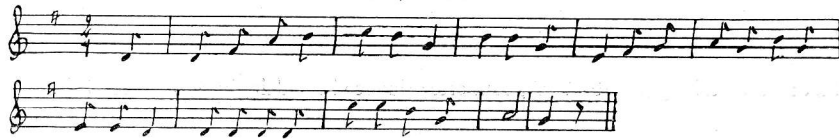
Men ta mig katten där jag var
till gästabud för några dar,
brudfolken de såg onda ut,
de skänkte mig med krut.

Där var mång tusen man till gäst,
en del till fots, en del till häst,
en del såg jag vid hurtigt mod,
och resten låg i blod.

Nu har jag rest i trenne da,
ja tretti mil med häst och karl,
nu tycker jag det kan gå an
att vila häst och man.

24. MAJVISAN.

Den siste april om kvällen — som kallades Vallbårr aftan — samlades i alla byar den manliga ungdomen för att gå omkring och sjunga majvisan. Så gick man på alla ställena och lät höra majvisan, "å de vara te dar, injan di fittj å-sjonged" omtalar en gammal Tottarpsbo. Till sångarna skänktes konstanter med detsamma, och pingstafton gingo de omkring och upptogo naturagåvor överallt där de varit och sjungit. Därpå tillställdes det s. k. pingesjilled. — Detta må stå som en kort inledning till följande uppteckningar av majvisan, av vilka den ena är från Kyrkoby, den andra från Skabersjö. Melodien är upptecknad i Tottarp.

A) KYRKOBY.

Godafton om ni hemma är
maj är välkommen
förlåt oss om vi väcker Er
sommaren är ljuflig ¹⁾ för ungdomen.

Låt växa korn på åkrarna
maj är välkommen
och gräset gro i ängarna
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

All världens skapare av evighet
maj är välkommen
han haver allting väl berett
var oss allom en nådig Gud med glädje.

Giv mjölk och smör och osten söt
maj är välkommen
och vete till bovegröt
gläd oss gud för en så ljuflig sommar.

Välkommen, vår maj månads tid
maj är välkommen
Gud signe denna sommar blid
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Låt hönan lägga ägg på fat
maj är välkommen
till pannekaka och äggamat
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Låt boskapen i ymnighet
maj är välkommen
tillväxa uti goda bet
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Nu bärom vi maj uti Er by
maj är välkommen
Och lovom Gud med psalmer ny
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

¹⁾ Här uttalades "ljuflig" med f.

Det bedje vi i Jesu namn
maj är välkommen
slutom med böner till vårt gagn
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Nu sätter vi maj uti ert tak
maj är välkommen
vi kommer igen om pingesdag
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Godnatt, godnatt! Tack skall ni ha,
maj är välkommen
för gåvan den var ganska bra
gläd oss Gud för en så ljuflig sommar.

Godnatt, godnatt, var kristen själ
maj är välkommen
nu sove alla sött och väl
var oss allom en nådig Gud med glädje.

B) SKABERSJÖ.

All världens skapare av evighet,
maj är välkommen,
Du har oss allting väl berett,
gläd oss nu och så den sköna sommar.

Du vintrens tvång ur landet drev,
och sommaren tillbaka blev.

Befrämja vårt arbete väl,
välsigna oss till kropp och själ.

Välkommen vår majmånads tid,
Gud signe denna sommar ny.

Giv väderlek som tjenlig är,
att grönskas må både mark och kärr.

Vår skog och mark sig fröjda skön,
Valborg för löv och gräset grönt.

Vår skog du allom god förlän,
giv vad till boskaps föda tjen.

Den lilla lärkans ljuva klång
Gud lovar med majmånads sång.

Låt växa korn på åkrarna
och gräset gro i ängarna.

Så bärom vi nu maj i by
och lovom Gud med psalmer ny.

Låt växa frukt på träd till must,
att vi därav må hava lust.

Förläna oss ett ymnigt år,
bevara både hus och går.

Att bin ger vax och honung söt
till läkedom, mat, ljus och mjöd.

Med svett vi jorden yrkat har
och lagt vår säd i henne kvar.

Stark humle häng på stängerna,
så besk malurt i ängarna.

Giv mjölk och smör och osten söt,
bovete till bovetegröt.

Välsigna vattnet salt och friskt,
föd människan på sill och fisk.

Låt hönan giva ägg på fat
till pannekaka, äggamat.

Bevara gäss från skada och nöd,
gör kålen fet och blomstret blött.

Till kläder giv lin, hamp och ull,
att skydda oss från hetta och köld.

Låt oss med hälsan bruka det
i fruktan din och ständig fred.

Regera oss med din anda god,
förtag vad dig kan vara emot.

Det bedje vi i Jesu namn,
slutom med bönen till vårt gagn.

Godnatt, godnatt var kristen själ
maj är välkommen
sov nu alla sött och väl
gläd oss nu och så den sköna sommar.

Extra-vers.

Ligger du här me din lade kropp
så lus å loppor di eder di opp.

(“De va når di ente ville sidda opp po de ställed di va å sjång“).

25. STJÄRNEVISAN.

TOTTARP.

Denna visan plägade sjungas trettonafton av drängar, som gingo omkring utklädda och visade den s. k. Betlehemsstjärnan.

Goder afton, goder afton, så många som här är,
båda unga och gamla som jorden hon bär.

Vi önska eder alla en fröjdefuller jul,
från alla olyckor bevare eder Gud.

Vi önska eder alla ett lyckosamt nytt år,
husfader och matmoder och så många som här bor,

Vår stjärna hon lyser i städer och i hus,
därför bör vi nu hava oss ett glädjande rus.

Vår stjärna hon lyser för er ännu en gång,
därför ber vi att få roa oss efter denna lilla sång.

26. GRÄSHOPPAN OCH MYRAN.

TOTTARP.

Greshoppa hon till myran gick,
hon bad om hon kunde få läna
en liten ting, som blott kunde tjena
för födan till ett annat år.

Greshoppa sor och förbanna sig på,
att nästa midsommarsafton
så vill jag betala allt vad jag har länat,
ehuru dryg intressan blir.

Greshoppa hon till myran gick,
hon spilla och hade så roligt,
så spillade du och hade så roligt,
du lands-mamsell, så dansa nu du.

27. TRÄTAN.

GENARP.

Gubben han sig åt barrskogen gick
att skära de käppar vita,
och gumman sig in kammaren gick,
och så skall du dem själv få slita,

men när han kom hem då var det i gång,
bänkar och bord i vildaste språng,
hurra för mäj, det säger jag däj,
den dagen han glömmes aldrig.

Trätan hon stod i dagarna tre,
och alltjämt så var det värre,
sist måste gubben falla på knä
och kalla sin gumma herre,
för när han kom hem då var det i gång,
bänkar och bord i vildaste språng,
hurra för mäj, det säger jag däj,
den dagen han glömmes aldrig.

28. GUBBEN NOAK.

TOTTARP.

Gubben Noak, gubben Noak, var en hedersman
han handlade med nålar
syringar och skålar
Gubben Noak, gubben Noak, ja det gjorde han.

Gubben Noak, gubben Noak, var en hedersman
han gick uti arken
planterade på marken
röda rosor, vita liljor, ja det gjorde han.

29. HAN HAVER DIAMANTER OCH PÄRLOR.

NEVITSHÖG.

Han haver diamanter och pärlor,
han haver mitt hjärta begärt,
han haver de skönaste ögon,
säg Hulda, säg Hulda, vad önskar du mer?

Jag var väl en oskyldiger flicka,
jag var väl på mitt tjugonde år,
jag blev av en gosse besviken,
och honom, ja honom mitt hjärta jag gav.

Olyckliga gossarna alla,
som tänka bedraga sin vän,
som står i sin blomstrande knopp.

Av gods eller gull jag intet äger,
men så äger jag ett hjärta,
som aldrig, som aldrig kan skiljas från mig.

30. HR. PEDERS SJÖRESA.

ESARP.

Hr. Peder han gånger sig i kammaren in,
han kammar och han krusar upp sitt hår,
sin gånger han sig till sin fosterfader in,
han frågade vad död han skulle få.

Slätt inte bliver du slagen uti falt,
inte iheller på sotesängen död,
men akta dig väl för de böljorna blå,
att de inte förkortar ditt liv.

Hr. Peder låter bygga sig ett skep utav vallnötsträd,
och vimplarna voro utav rödaste guld,
som sutto där ovanutpå.

När som di hade seglat en 400 mil,
så började detta skepet till att stå,
då roppte di alla: Gud Fader och Guds Son
han hjälper oss väl härifrån.

Kaptenen var väl ock en förståndiger man,
han talte förståndiga ord:
Kom låtom oss spela en gulltärning över bord
och se vem som största synden haver gjort.

Första tärningen över tärnebordet sprang
emellan de skeparemän,
och lotten föll på Hr. Peder för förste gång,
vår älskelige konungason.

Andra tärningen över tärnebordet sprang
emellan de skeparemän,
och lotten föll på Hr. Peder för andre gång,
vår älskelige konungason.

Tredje tärningen över tärnebordet sprang
emellan de skeparemän,
och lotten föll på Hr. Peder för tredje gång,
vår älskelige konungason.

Efter som jag den största synden haver gjort,
så bekänner jag för eder alla här:
Tre kyrkor har jag rövat, tre kloster har jag bränt,
tre ärliga mans döttrar har jag narrat och kränkt.

Om någon utav eder månde komma i land,
och min fosterfader frågar efter mig,
så säg att jag tjenar på konungens gård
och där haver det ganska bra.

Om någon utav eder månde komma i land,
och min fostermoder frågar efter mig,
så säg att jag är ägare om den kyrkan så ny,
och den är täckter med bly.

Om någon utav eder månde komma i land,
och min fästemo frågar efter mig,
så säg henne att jag vilar under böljan den blå,
och bed henne att hon gifter sig.

Så togo de honom i sitt fagergula hår
och kastade honom över bord,
när Peder börja sjunka börja skepet till att gå,
vår älskelige konungason.

31. HR. PEDER.

BARA.

Hr. Peder han tjente på kungens gård
för pengar och välskurna kläder,
ju mera han åt, ju mindre han drack,
han sörjde ju nog för den kära.

Ack gravare kär, ack gravare säg,
vem graven I åt denna graven?
Vi graven den åt en sköna ros,
som här i jorden skall rutna.

Dotter kära ack dotter fin,
sätt dig nu ned till att skriva,
och skriv så till moderen,
att kärestan hon ligger döder.

Så graven den både vider och bred,
så däri två kunna ligga.
Så redo de lite bättre fram,
där mötte de bärarna bära.

När moderen får detta brevet att se,
så dignar hon neder till jorden,
ack stalldräng kär, ack stalldräng säg,
sadla mig då dessa hästar.

Ack bärare kär, ack bärare säg,
vem bären I på denna bären?
Vi bära den åt en sköna ros,
som här i jorden skall rutna.

Så redo de lite bättre fram,
så hörde de klockorna klämta,
ack stalldräng kär, ack stalldräng säg,
vad månne ju detta betyda?

Då tager han ut det blanka svärd,
han hugger det uti sitt hjärta,
sen tager de honom så blodig han var
och lägger honom vid flickans sida.

Jo detta betyder att kärastan,
att kärastan hon ligger döder.
Så redo de lite bättre fram,
där sågo de gravarna grava.

Uppå denna graven där växer två lind,
de tager varandra i handen,
uti denna graven där ligger två lik,
de har älskat varandra i livet.

Den vägen var lång och den skogen var trång
och stigarna vilse att rida,
han hade intet annat att trösta sig vid
än fåglarna uti lunden de kvittra.

32. HÖR DU MIN VÄN OCH ROSENBLOMMA.

LOMMA.

Hör du min vän och rosenblomma,
minns du i den aftonstund,
när du bad mig till att komma
allt uti den rosenlund.
De orden som vi talte då,
dem aldri vi förglömma må.

Det är ett jag vill dig säga,
att du tager dig väl i akt.
Din heder och ära du väl bevara,
för här är en så farli värld,
här är så många uti denna tid,
som sätter här sin största lit.

33. KÄRLEKSVISA.

TOTTARP.

Ibland tusende kön finns ej någon så skön,
ingen flicka så fin, så behagelig som min,
hon är ömsint och from som den unga,
hon är målad som den rödaste blomma.

Hon är drottningalik, som av dygder är rik,
hon är ömsint ännu, hon är skär som en brud,
hon blott endast fördöljer sin smärta,
men hon äger ett fröjdefullt hjärta.

När du ser hennas kind, så tag vara bind
vita blommor i ring med en ros mitt uti,
när du sådana blommor ser och finner,
tyckes dig som du såg hennas kinder.

Hennas sätt, hennas gång, hennas ljuvliga sång
är behagelig precis, lämnar jag till bevis,
hennas lockar ner om ansiktet fallnar
och de ömmaste känslor framkallar.

Hennas degeliga dräkt, hennas hår är så täckt,
hennas mörkgula hår omkring skuldrorna log,
hennas lockar ner om ansiktet fallnar
och de ömmaste känslor framkallar.

Hennas sätt, hennas gång, hennas ljuvliga sång
är behagelig precis, lämnar jag till bevis,
hennas mörkblå och behageliga ögon
liknar änglarnas blickar ifrån höjden.

En lös-skuren kvast, den jag binder i hast
lille vännen jag ger, blott jag hanom får se,
hanses tillstånd jag alls inte känner,
men nog vet jag vi har varit goda vänner.

34. I MINA UNGDOMSDAGAR.

BARA.

I mina ungdomsdagar jag tänkt att leva bäst,
men där var falska människor, de hotade mig mest,
jag kan undra vad de vill, de kan ej tiga still,
de vilja mig förtala och öka sorgen min.

Du är så ung och fager som liljorna de små,
slätt ingen ann jag tager, om jag ej dig kan få,
det faller mig så tungt att hava dig så kär,
om jag skall mista dig min vän, fast jag omyndig är.

Nu har jag dansat länge, nu har jag inga skor,
nu har jag mist min lille vän, nu har jag ingen ro,
vem skall jag ha till vän, o Gud i himmelen
han är den rätte tröstaren, han sviker ej sin vän.

35. FRAGMENT.

TOTTARP.

I min faders ringa boning
där var ju ej tiden lång,
där visste jag ej av några sorger,
där fick jag ej heller lida nöd,

Men sen jag gick bort ifrån min fader
till att söka mig själver bröd,
då mötte mig så många sorger,
och även fick jag lida nöd.

36. JAG GICK MIG UT EN AFTON TILL ATT SÖKA MIG EN VÄN.

GENARP.

Jag gick mig ut en afton till att söka mig en vän,
den jag ämnade kalla för min,
så kom där falska människor, de rådde därtill:
På förbundet skall du aldrig gå in.

Jag gick till min vän för att tala med den,
och han lovade mig sin ära och sin tro,
tre dagar därefter så skriver han ett brev,
att han ensam ville leva uti ro.

Jag läste detta brevet så gott som jag kan,
så att tårarna på kinderna de rann,
men det kan jag försäkra och säger det försann,
att han allerede tagit sig en ann.

Jag vet mig intet ont ifrån min födelseort,
jag har aldrig gjort nån människa nåd ont,
men för det jag är fattig, det råder jag ej för,
ty det haver jag själver ej gjort.

Min fader och min moder äro döda,
slätt ingen rikedom lämnade de åt mig,

Herren Gud i himmelen han hjälper så många,
Han utser väl tiden åt mig.

Flickornas kärlek och liljan så skön,
de överskyler jorden så grön,
men gossarnes kärlek den lämnar vi till sist,
den har stannat uti skogen på en kvist.

37. JAG HAR ETT ÄPPLE I MIN LOMMA.

BURLÖV.

Jag har ett äpple i min lomma,
det skall jag gömma till min lille vän,
men om jag visste att han ej vill komma,
så äter jag mitt äpple själv.

Jag såg i öster, jag såg i väster,
jag såg i söder och jag såg i nor,
där såg jag alla vackra flickor dansa,
men inte såg jag den jag såg i fjor.

Inte kan jag till vännen komma,
ja jag kan varken åka, rida eller gå,
nu får jag vänta till sol och sommardag,
då jag kan segla på böljan blå.

38. JAG SATT MIG NED EN SORGESTUND.

KYRKÖBY.

Jag satt mig ned en sorgestund,
att skriva några ord,
för det min vän förskjutit mig —
nu finnes ingen tröst för mig
på all den vida jord.

I skogar och i lundar,
där blomstra gräs och strå;
ja, dina milda ögon blå,
dem såg jag så hjärtligt på,
men kunde ej dem få.

Men tro inte att jag krusar dig,
fast du är av rikligt stånd!
Si rikedom försvinna kan,
men kärleken blir aldrig kall,
när den uppriktig är.

Uppriktig kärlek grubblas ej
vid lögner och förtal.
Ja, folket vill förtala dig,
så är du lika god som mig,
som kär dig engång var.

Men nu slutar jag min korta sång,
ty tårar hindra mig.
Mitt hjärta svider i mitt bröst,
nu haver jag allsingen tröst
på denna jorden jorden all.

39. JAG STÅR I TUSEN TANKAR.

A) TOTTARP.

Jag står i tusen tankar
och ser till den jag ej kan få,
så vitt ikring världen vankar,
jag städse vandra må.
Stor sorg som jag i hjärtat bär
för dig min vän så kär,
fast många falska människor
därtill orsaken är.

O hade jag dig skådat,
ditt ansikte och ögon blå,
så hade jag aldrig varit
på stället där jag låg.
Då hade jag varit lyckelig
och fri för sorg och kval,
den dagen aldrig dagas,
som gör mitt hjärta glad.

Jag står i tusen tankar
och ser på den jag ej kan få,
jag vitt kring värden vankar
och städse sörja får.
Stor sorg jag i mitt hjärta bär
för dig min vän så kär,
det vålla falska människor,
som därtill orsak är.

Hade jag aldrig skådat
ditt ansikte, dina ögon blå,
då hade jag visst aldrig kommit
i kammaren där du låg.
Jag hade varit lycklig då
och fri från sorg och kval,
den dagen aldrig dagas,
du gör mitt hjärta glad.

Du är den enda flicka,
som jag har satt lit till,
fast du har många andra,
som du dig håller till,
ja det är sant försäkrar jag
och säger i fast tro:
Du är den enda flicka
jag har på denna jord.

Du är min enda flicka
på hela jordens rund,
ack om jag finge äga dig
min hela levnadsstund,
ja äga dig min lille vän
med fröjd och glädje stor
som ibland de himlaänglar,
som uti höjden bor.

Min fader kan väl säga:
Jag äger ingenting,
Men fattig kan bli lika god
som rik på jordens ring,
väl är jag utav ringa stånd
men jag är från smälek fri.
Att gifta sig för penningar
är stort bedrägeri.

Jag ser de liljor sköna
i ödemarken stå,
jag sörjer mig till döden
om jag dig ej kan få,
skall jag så ung till döden gå
har orsaken varit din,
du får väl en gång svara för
att du har varit min.

Jag står i tusen tankar
och ser på den jag ej kan få,
som här i världen vankar.
jag städse sörja må.
Den sorg som jag i hjärtat bär
för dig min vän så kär,
det vållar falska människor.
som därtill orsak är.

Hade jag dig aldrig skådat,
ditt ansikte och dina ögon blå,
då hade jag aldrig kommit
i kammaren där jag låg.
Då hade jag varit lyckelig,
ja fri från sorg och kval,
den dagen kommer aldrig,
som gör mitt hjärta glad.

Du är den bästa gossen
och jag har satt min lit därtill,
fast du har många andra,
som du dig håller till.
Att det är sant försäkrar jag
försant kan I fast tro:
Du är den bästa gossen,
som finns på jordens klot.

Jag såg två liljor växa
på marken grön så dejliga var.
jag sörjer mig till döden,
om jag dig ej kan få.
Men skulle döden träffa mig,
ja då blir skulden din,
tro aldrig här i världen,
att du går ur mitt sinn.

Långt hellre vill jag vandra
den långa väg med stort besvär
långt hellre än att vara
bland falska människor här,
långt hellre i en ödemark
vill jag mitt tält uppslå,
för varje ord jag talar
och svar i skogen får.

Min fader han vill säga,
jag är av allt för ringa stånd,
jag haver inga penningar,
jag har alls ingenting,
Men den kan vara lika god,
en fattig som en rik,
att gifta sig för penningar
är stort bedrägeri.

Nu slutar jag min visa
och bjuder dig adjö, farväl,
jag orkar ej att skriva,
min hand han är så trött.
Min hals är hes, min sorg är stor,
min vän har jag bortglömt,
men jag skall bedja Herren,
så hjälper han mig visst.

40. JUNGFRUN GÅNGAR SIG I SALEN IN.

ESARP.

Jungfrun gångar sig i salen in,
därinne där föder hon sig ett litet spädbarn,
hon trodde där var ingen som såg det,
därföre tog hon livet utav det.

Men min den yngste brodern,
han stode mig så när,

han hatte mig i band och i bojor,
Gud nåde mig min armaste fånge.

Min moder köpte en silverkanna ny
med fyra gullfötter och en bjälke mitt uti,
den fyllde hon med blanka riksdalra,
sen ville hon med konungen tala.

Min moder hon tänkte: Köp mitt unga liv igen,
men det stod inte till att betala
Gud nåde mig min armaste fånge.

I dag, i dag så fyllar jag mitt adertonde år
i morgon så skall min bröllopsdag stå
sin så får jag låta unga blodet rinna
som de stridaste strimmar.

Ack hör ni unge flickor, hören här uppå
låt nu aldrig falska gossar er bedraga
ty det har sorg i alla edra dagar.

41. JUNGFRUN GÅNGAR SIG PÅ HÖGANDE BERG.

ESARP.

Jungfrun gångar sig på högande berg
och skådar den djypaste dal,
där fick hon se ett gångande skep,
som fullt med grevar var.

Det var den yngste greven,
som uppå skepet var,
han ville den jungfrun trolova sig
så unger som han var.

Ungersven han drager de gullringarna fem
och sätter på jungfruns hand,
trolova du mig, du lilla vän,
det är ett kärleksband.

Vad skall jag då svara moderen min
när jag kommer hem igen?
Ack säg, ack säg, du lilla vän
du har hittat i grönande äng.

Ack för min moder så ljuga
det går slätt intet an,
är bättre säga sanningen,
det är ett kärleksband.

Ungersven bad sin allra
sin allra käraste vän,
om han kunde sig få litet bortresa
och komma snart igen.

När ungersven voro bortrester
fick hon en annan vän,
den hon tillförne älskade
och älskade honom än.

När som 3. år voro förledne
kom ungersven igen,
så frågade han kära faderen sin:
Hur mår allra kärasten min?

Du har varit så länge bortrester
i dag står din käraste brud,
och vem kan nu bliva vännen din,
det vet allena Gud.

Ungersven gångar sig i kammaren in,
han kammar och pudrar sitt hår,
sin gångar han sig till den bröllopgår
allt där som bröllopet stod.

Så tager han bruden i snövit hand
och dansade golvet omkring
så sakta, så sakta som de dansade,
så bleknade hon på kind.

Men varför är du så bleker
och intet något röd?
De haver ej talat sanningen,
de har sagt att du var död.

Ungersven gångar sig i kammaren in
slår dörren igen om sig,
så sätter han sig på den förgyllande stol
och skrev det långa brev.

När brevet det var skrevet
och timman var förbi,
så drager han fram ett förgyllande svärd
och ränner det i sitt liv.

När som blodet började rinna
och strida strimmar ner,
sin locker han upp sin kammaredörr
och låter sköna jungfrån det se.

Ack hör ni flickor unga
hur ynkeligt det är,
att tala med falska tungor
och ha en annan kär.

I himmelen, i himmelens
i himmelens trånga port
där får du väl en gång svara för
hur illa du har gjort.

42. JUNGFRUN SATT I KAMMAREN.

GENARP.

Jungfrun satt i kammaren, broderade guld på skinn,
hit kom en liten båtsman, den bad hon stiga in.
Sång trali la la la, sång trali la la la.

Hör du liten båtsman vad jag vill säga dig:
Vill du ej spela blanka guldtärningar med mig?

Hur skulle jag kunna spela guldtärningar med dig?
Jag har ej röda guldmetall att sätta emot dig.

Så sätt din svarta kappa och så din blanke hatt,
så sätter jag mitt hjärta, det får du aldrig fatt.

Den förste gång guldtärningen på taffelbordet sprang,
den lille båtsman tappade och sköna jungfrun vann.

Den andre gång guldtärningen på taffelbordet sprang,
den lille båtsman tappade och sköna jungfrun vann.

Den tredje gång guldtärningen på taffelbordet sprang,
den sköna jungfrun tappade och lille båtsman vann.

Och hör du lille båtsman vad jag vill säga dig,
du kan ej få den jungfrun, ty hon är alltför rik.

En silkestickad skjorta den vill jag giva dig,
ack hör du lille båtsman, gack ut ifrån mig.

En silkestickad skjorta den får jag när jag kan,
men jag vill ha den jungfruen, som jag med tärning vann.

Det största skepp i flottan det vill jag giva dig,
bara du vill låta bli och tala mer om mig.

Det största skepp i flottan det får jag när jag kan,
men jag vill ha den jungfruen, som jag med tärning vann.

Ett bättre giftermål hade du ej kunnat få,
jag är den störste konungason, som i Engeland kan gå.

Är du den störste konungason som i Engeland kan gå,
så giver jag dig mitt hjärta, om än jag hade två.

43. HANTVERKSVISA.

NEVITSHÖG.

Klockarens pia hon molka i en spann,
å klockaren kom å han så hår de rann:
Jag är väl inte blinder,
jag ser väl hur det rinner,
for bompalira, bompalira bom bom bāj.

Trägårmästaren me sin länge stång
han pekade på äpplet, du flicka lilla kom,
och vill hon äpplet hava,
så skall jag flickan taga —

Å skräddaren me sin nål å sin trå,
han bryder så många nåla utå,
han lirar me gompen
å sticker me stompen —

Skomagaren me sin begede trut,
jo varre han begar jo varre ser han ud,
han bider i läred
å grinar i väred —

Snickaren me sin hövl å sin stock,
sina gamle skinnbyxor di slider han opp,
han hövlar å han strutar,
han skräpper så de lutar —

Smeden han står i smedjan å smior
me kolsvarta byxor å fårsking for säj,
han hamrar å han skramlar
å dundrar så de ramlar —

Länsmannen me sin trekantie hatt,
han rider till helvete och kröver gammal skatt,
och får han inte skatten,
så spottar han i hatten,
for bompalira, bompalira bom bom bāj.

44. KRING JORDENS RUND.

BURLÖV.

Kring jordens rund har jag haft mången stund,
så förnöjder och säller hos dig,
jag har haft mig en vän, den jag älskar väl än,
men kanhända vi råkas aldrig mer.

Men vad kommer det sig av, uppå villande hav,
att jag aldrig så lyckelig kan bli?
Jo det är kärlekens eld, som upprinner så fort,
men att släcka den jag aldrig förmår.

45. LIK LILJAN I GRÖN DALEN.

TOTTARP.

Lik liljan i gröna dalen där vill jag likna dig,
ditt namn kan jag ej dölja, förglöm då aldrig mig,
lik oskulden på kinderna de hava fånglat mig,
men nu är jag bortglömd, förskjuten utav dig.

Jag kan dock icke dölja, att jag har älskat dig,
jag hade aldrig svikit, om du hade trott på mig,
men du har falskhet talat med en uppriktig vän,
dig lönar väl Gud Fader, som bor i himmelen.

Om alla blad och blommor de stodo i en ring
allt omkring lilla vännen som för har varit min,
då skulle jag dem vattna med mina tårar all,
som rinna ned på kinderna liksom ett pärloband.

Jag hade rent beslutat att göra bättre val,
att lämna lilla vännen i sorger och i kval,
men den kan vara lika god en fattig som en rik,
att gifta sig för penningar och stort bedrägeri.

Som det så ofta händer att mången man ju tar
en vän förutan kärlek, blott många penningar har,
sen penningarna äro försvunna, så ha de endast kval,
den vän de aldrig älskat har många sorgsna dar.

Om härlighetens dagar beskärda vara mig,
så kunde jag väl också med tiden bliva rik,
att få en hulder maka det är stor rikedom,
som älskar ock tillbaka en maka som är from.

46. LÅT KOSTA VAD DET KOSTA VILL.

HYBY.

Låt kosta vad det kosta vill,
så skall jag likaväl fria till
en flicka som är grann,
ty skönhet den behagar mig,
den älskar jag rätt innerlig.

Fritt älskar du den dig är lik,
jag älskar den som är rik
och har stort kapetal,
för har jag pengar, har jag fröjd,
då lever jag både glader och nöjd.

Låt vara du har te, kafé,
så har du dock en hustru le,
som du får skämmas för,
en halt, en jävel döv och dum,
ett nöt, ett troll, avskrap och skum,
som gör dig stor förtret.

47. DEN DÖDSDÖMDES AVSKEDSSÅNG.

NEVITSHÖG.

Visan skall vara diktad för omkr. 100 år sedan av en dödsdömd dräng i Greve, Nevitshögs socken. Han hade mördat en annan dräng, som ville locka till sig hans fästemo, och blev därpå själv avrättad i Dalby.

Min fader och min moder de ville ej gå ut,
de ville mig ej unna en liten svepeduk,

de ville mig ej unna en kista därmed,
de inte frågar efter var kroppen lägges ned.

Adjö min hulda fader, adjö min hulda mor,
adjö min hulda syster och så min lille bror,
adjö med alla släktingar och så min fagra mö,
adjö med dig min fästemö, för din skull skall jag dö.

Så klädde han av kläderna, för de skulle klädas av,
sen böjde han ned huvudet, för det skulle huggas av.
Och kroppen den han lägges uti jorden så kall,
och själen den upptages ibland änglarnas val.

48. NÄR SOM HIMMELENS KLOCKOR BÖRJA KLÄMTA.

BURLÖV.

När som himmelens klockor börja klämta,
och sista timmen slår,
ack om jag med dig fingo följa,
och i himmelen hos dig få bo.

Alla mina glade dagar
de ha förvandlat sig,
uti ödet är jag väl kommen
och där får jag väl änteligen bli.

Ingen lirk och ingen nyckel
kan opplåsa detta bröst,
ingen människa finns på jorden,
som kan giva mig någon tröst.

Om någon lyster veta,
vem som visan diktat har
så haver det en yngling,
som uppå lägret var.

Det gjorde han en lördeskväll,
när han hade druckit en butelj,
det gjorde han i lissamhet
för lilla vännen sin.

49. "EN VACKER VISA."

ESARP.

Om alla berg och dalar voro röda som guld,
och vattnet förvandlades till vin,
då skulle jag våga leva samman med dig,
om du vore allra käraste min.

Ja är det så i sanning som du haver för mig sagt,
att du håller mig av hjärtat så kär,
så reser du väl hem till min käre faders gård
och beder om trolovning med mig.

I går så var jag hemma uppå din faders gård,
och din fader han svarade mig nej,
kan inte sköna jungfrun taga rådet av sig själv
och resa ur landet med dig.

Ja visst så kan jag taga det rådet av mig själv
och resa ur landet med mig,
men kanske när vi kommer uti främmande land,
så kanhända så sviker du mig.

Kristus led på korset, han var den ende man,
därför giver jag mitt hjärta och min hand,
tro aldrig att jag ryggas eller rubbar mina ord,
tro aldrig att jag övergiver dig.

Och när som de kommo uti främmande land,
där hans släktingar och vänner de var,
så fick han där skåda en vackrare mö,
och det gjorde hennes hjärta stor sorg.

Så bad hon till sin Gud och till sin far i himmelen,
om Gud Fader ville höra hennes bön,
att där måtte bliva en fattig tiggareman
och bliva både usel och arm.

När sju år de voro gångna förbi,
sen så hörde Gud Fader hennes bön.
så kommer där en tiggare till hennes faders gård,
och han var både usel och arm.

Ständer upp, ständer upp, mina söner de tre
och giver eder fader ett glas vin,
ni minnes väl den dagen så grant som i går,
vi redo uti sadeln så röd.

Så kommer där den gamle gråhårige man
med svärdet uti darrande hand,
han hugger ju huvudet av stackars tiggarmän,
så att blodet till hans fötter det rann.

Hur skall jag kunna leva, hur skall jag kunna dö,
o hur skall jag kunna bära mig åt,
när alla mina släktingar de glädja sig åt mig,
för det mig så illa har gått.

50. FRAGMENT.

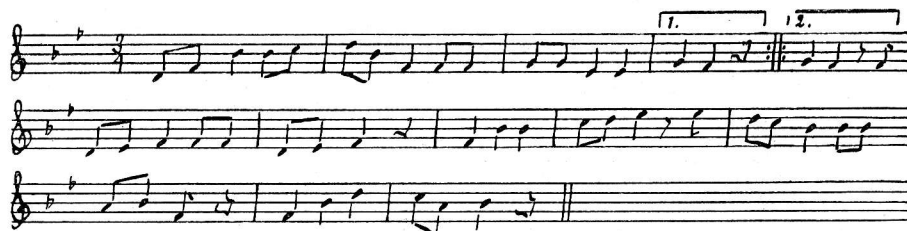
ESARP.

O sköna flicka du är så långt från mig,
i rosehagen där jag dig väntar,
där jag dig väntar i den gröna lund.

På mig att vänta behöver du väl ej,
sök du din like ibland de rike,
så gör du rätt, ja så gör du rätt.

51. FRIARE-VISA.

NEVITSHÖG.

Se här kommer den förste friaren, moder lilla, just nu,
se här kommer den förste friaren, moder lilla, just nu,
hur mycket penningar haver han, min dotter Julia?
hur mycket penningar haver han, min dotter Julia?

Han haver femti uppå femti, så drager han fram, ::
ja lyck opp dören, spark han i ännen, min dotter Julia ::

Se här kommer den andre friaren, moder lilla just nu ::
hur mycket penningar haver han, min dotter Julia? ::

Han haver hundra uppå hundra, så drager han fram, ::
ja lyck opp dören, spark han i ännen, min dotter Julia ::

Se här kommer den tredje friaren, moder lilla, just nu ::
hur mycket penningar haver han, min dotter Julia? ::

Han haver tusende uppå tusende, så drager han fram, ::
ja lyck opp dören och bö han gå ing, min dotter Julia ::

Ja var skall friaren då sitta, moder lilla, just nu? ::
I kammaren, uppå min stol, min dotter Julia. ::

Ja vad skall friaren då äta, moder lilla, just nu? ::
Ja äggakaga å pannemad, min dotter Julia. ::

Ja vad skall friaren då dricka, moder lilla, just nu? ::
Ja öl å vin å brännevin, min dotter Julia. ::

52. SE JUNGFRUN HÖN GÅR I DANSEN. (Gammal ringdans).

TOTTARP.

Se jungfrun hon går i dansen med rödan gullband,
så binder hon om allra kärasten sin.

Ack kära min jungfru bind intet för hårt,
jag ämnar mig ej att rimma bort.

Så hastigt den gossen i skogen försvann,
de sköto efter hanom med femtan kanon.

Se vill du mig något så har du mig här,
till dig står allt mitt hjärtas begär.

Se nu har du blivit gifter, nu har du fått man,
den vackraste gossen, som finns i vårt land.

Nu kan du vara nöjder, nu kan du vara glad,
nu har du fått den du gärna vill ha.

53. SE ÄPPLET VÄXER BÅDE RÖTT OCH GULT.

NEVITSHÖG.

Se äpplet växer både rött och gult,
men det är ormstucket inne,
och gossen är både fager och skön,
men han är falsker i sitt sinne.

De röda rosorna de härliga
och gossarna de äro så kärliga,
när man får den man vill ha
med sina ögon beskåda.

54. SKÖN JUDANA.

ESARP.

Skön Judana hon satt på stranden
för att kamma sitt långa hår,
då föll i vågen den gyllne kammen,
Judana grät mången bitter tår.

För att få kyssa en vacker flicka
han kastar sig i det djupa blå,
han syntes en gång, också en annan,
för tredje gången han kammen tog.

En yngling syntes på havets bölja:
Skön Judana, varför gråter Du?
Jo jag har tappat den gyllne kammen,
på havets botten den ligger nu.

Skön Judana, se här är kammen,
men var är lönen jag skulle få?
Det röda guldets vill jag dig giva,
men kyssen får du nog vänta på.

Säg skön Judana vad vill du giva,
om jag på havsbotten hämtar den?
Det röda guldets vill jag dig giva
och sen däröver en kyss så varm.

Det röda guldets jag ringa aktar,
en kyss av dig är väl mera värt.
För att få kyssa en vacker flicka
i blå havet han kastar sig.

55. SNART ÄR JAG PÅ MITT TJUGONDE ÅR.

LYNGBY.

Snart är jag på mitt tjugonde år,
tra la li la, tra la la,
då skall mitt bröllop stå,
tra li la, li la la.
Ungdomen flyr bort sin kos
vissnar bort lik en ros,
tra la li la, tra la li la,
tra la li la, li la la.

Den vännen som jag tänker uppå,
tra la li la, tra la la,
den kan jag väl aldrig få,
tra la li la, li la la.
Jämt är han i mitt sinn,
ack om han vore min!
tra la li la, tra la li la
tra la li la, li la la.

56. SÄG VARFÖR TOG DU BORT MITT UNGA HJÄRTA.

KYRKÖBY.

Säg, varför tog du bort mitt unga hjärta?
och varför bad du mig att älska dig?
Säg varför brann din kärlek icke längre,
och varför var du falskelig mot mig?

Så många år, ja många flere dagar,
som jag i världen levat sällt med dig,
ack om jag kunde kalla dem tillbaka,
med dig, min vän! då var jag lyckelig.

Men ett det är, som jag uppriktigt beder,
att du ej narrar flere flickor än mig,
men tänk på mig som nu olycklig sitter,
för din skull är nu all min tid förspild.

Men tårarna på kinden, se de rinna,
som vattnet uti bäckarna de små.
Och aldrig får jag tröst, jag stackars kvinna,
som har sin lille vän bortmistat så.

57. VAR MORGON JAG ILAR SÅ GLATT NER TILL STRAND.

Var morgon jag ilar så glatt ner till strand
och skjuter min fiskarebåt ifrån land,
och båten han gungar så lätt över sjön

och stannar där nere vid rosendeön.
Så skynda nu på, vid vassen vi få
fiskar i näten båd stora och små.

Och långt ner i dalen där björken står vit,
hon skymtar den ljuvliga ön ända hit,
till henne ock fly mina tankar ibland,
om söndag så styr jag min båt till din strand,
där aspar och lind fritt susa för vind,
flickan som bor där, i vår är hon min.

Var afton jag ilar så glatt ner till strand
att möta min älskling och räcka hans hand
och tagas av honom så troget i famn
och drömma hans kärlek och viska hans namn,
o flicka du är mig trogen och kär
en gång här i världen och sen aldrig mer.

58. VISAN OM SYNDAFLODEN.

BJERESHÖG.

Vi prisa högt det gamla testamentets lag,
då levde paradiset i en och var,
vår Herre skipa då själv både lag och rätt,
men nuförtiden går det på ett annat sätt.
Gud nås trala lila lila, Gud nås trala lila lila
Gud nås, tra lala lala la la la.

Men när som ondskan börja bliva alltför svår,
så gav Gud människan tvåtusen nådeår,
men om på denna tid hon ej var bättre då
så skulle varje käft inunder vatten stå
för synd —

Men när tvåtusen nådeår de tagit slut,
så var man ej en smula bättre än förut.
Vår Herre sände då en väldig syndaflood
att bättra både folk och få för övermod
bra hårt —

Men för att jorden ej för folktom skulle bli,
så lät Gud Noak från förstörelsen gå fri,
han jämte sin familj från sjönöd räddades
och i en ark av Herren själv instuvades
med gods —

Men när de lågo i sin sömn en stormig natt,
då stötte skutan hårt uppå Arararatt,
och gubben Noak då i skjortan rusar opp
i särken gumman efter kom i kort galopp
och skrek —

Men skutan höll för den var ej av engelsk plåt,
från Svarje var varenda bit i Noaks båt,
och gubben Noak glad att vara än vid liv
omfamnar söner, döttrar och sitt eget viv
och sjung —

Men hade gubben Noak drunknat med sin fru,
vi hade gästat uppå havets botten nu,
en skål för Noak då i botten timmer vi,
för han har räddat oss ifrån att fiskar bli.
Hans skål, trala lila lila, hans skål trala lila lila,
hans skål, tra lala lala la la la.

59. "N:R 55".

GENARP.

Vår greve lofte mig en päls i fjor
den pälsen måtte bliva stor,
om den en gång blir färdig.
Men om jag ej den pälsen får
är greven uppå denna gård
en sådan dräng ej värdig.
Lova gåva och ej hålla,
vad kan vålla lögnens våde,
giv mig pälsen eders nåde.

(Drängen fick pälsen ingan nyårsaftan).

60. NEDERVALL OCH LISA LITEN.

Denna urgamla folkvisa, som motsvarar n:r 51 hos Geijer-Afzelius och n:r 271 hos Grundtvig-Olrik, var också känd i Bara härad. Såsom den här föreligger — visserligen något fragmentartad, men med de felande verserna ersatta av prosaberättelse — är den meddelad av K. P. P. i Åkarp. Hon hörde den sjungas av sin mor, och hon hade i barndomen, för nära 100 år sedan, lärt den av sin mormor i Gullåkra (Brågarps socken).

De va två kångabarn, di hidde Nedervall å Lisa liden, di va sysken. Så va de jo bra me dām, syskenen, men förällrana la si imod ed. Så fick hon jo öppsträckning å moren:

Och modren sade till lilla Lisa:
Vad är det du har i brysten dina?

Ack kära min moder, det är ölet jag drack i går.

Så slog modren Lisa på snövitans kind:
Skall du så ljuga för kär modren din?

Ölet är brunt och mjölken är vit.

Så jick hon om natten å skolle beklaga si för Nedervall. Så kom hon te han om natten:

Lisa liten hon knackar på dörren med fingrarna små:
Ack käre min broder Nedervall, drag låsen ifrå.

Inte har jag stämne satt
Och inte stiger jag så sent upp på natt.

Så sa hon: Ja vill äntelien tala me di. Å hon dro säl låsen ifrå me sina små nätte findra, så jick hon jo ing å beklaga si for han:

Ack käre min broder vad jag dig säga vill:
Vår moder är bliven på oss båda så vred.

Dig vill hon låta i galgen hänga
och mig vill hon på bålet bränna.

Ja för än att du skall bränna och jag skall hänga
för skall vi resa till världens ända.

Laga du ditt röda guld i ett skrin
så salar jag grå gångaren min.

Å så re di jo. Å når di hadde reed i tre da, så ble hon sjug. Så kom di ti en skog.

Så lystar lilla Lisa att vila en stund.

Bred nu ut kappan din
Bind för mina ögon det snövita lind.

Nedanför där rinner en bäck

å ta så min gullsko å hänta vann i den bäcken. Men då va Lisa liden me barn å fydde två sånor. Jo så når han då kom te bäcken, så sad där en näktorgal å sjäng ad Lisa lilla å sånorna e döa, men så sa han:

Ack kära du min näktergal sjung inte så,
sjung gossarna äro döda och Lisa lever än.

Men så når han då kom äppet, så va Lisa dö, å då ö-la han si:

Så satte han sin varja imod en rod
så rant där ud hans jarteblod.

Så va de slut me båda di. De va en visa såm morses mårmmor sjäng for hinge. Den gamla kvingan dö når mor va barn, hon bode i Golágra. De va en grannor visa. "Ack hånom nå", så sto där mel-lom värt vars.

VERSER OCH RIM M. M.

GAMMAL AFTONBÖN,
som lästes i Gullåkra i början av 1800-talet.

Tolv Guds ängla följde mig till sänga,
två mitt hoed, två mina fötter,
två min högra sida, två min vänstra,
två förde min fattiga själ
till himmelrikets glädje.

OM JULDAGARNA.

Julaaftan å julada, då har vi så gått såm vi vill ha,
men annda jul, då jemmor mor sitt goa sul,
å då sior far: Påga, ud me jär å måga,
å sidd ente inge i stuan å kåga.

OM "STANSTORPA HED".

Stanstorpa he, bodde vi å bre,
foll me pannekagor å stejta grisa.

(Nevitshög.)

I Bjereshög omtalas, att en präst därstädes vid namn Pehr Leth († 1730) således skall hava tillämpat dessa ord i sin predikan: "Stanstorpa he han e så vi å så bre, överklädd me stenkagor å stejte grisa-tjyd, o människobarn va ni skolle sluga".

EN GAMMAL SLAGDÄNGA.

Ynnsvala svala, Myllebjera stensvatta,
Vinninge mör å Tåjarpe sör,
å går te Holmäja å tyggör gryn,
två gryn frå Grynby å vällinga-röv frå Sånby,
gammal man frå Ynneslöv — — —

(Burlöv.)

OM HECKEBERGA HOVERIBÖNDER.

“Hobynnorna di jore dajsvarke po Hickebarja goss, å för i tiden skolle di ha dårras årrdor framme ve tjårkan. Å en ifrå vårt ställe, di såm jittj po dajsvarke, skolle framm te Jinnarpe tjårka om syndorna å ta imod årrdor å lafoden. De va så, så di ga dåm namn ettor ställen där di bode; å då leste han åpp denne läxan, han boda dåm, så kallad“.

Potten å Smotten å Knavran
di ska framm te gåren me ysse å navra,
å Jirkor å Jera ska komma ettor me flera,
Annors Damm ska åsse ha si framm,
Kristen Skromma ska åsse komma,
Pär Snus å “Bolta mus“
å ettor kommor Nels Agarnehus — — —

(Genarp.)

(De ställen, som dessa torpare voro uppkallade efter, äro Pottenbårr, Smottan, Knavringahused, Dammstorp, Skromman, Snuselt och Agarnehused).

VAGGVISOR OCH BARNRAMSOR.

FRÅN LYNGBY.

Ro, ro till Fiskeskär,
många fiskar få vi där:
laxen den fede, braxen den brede,

ålen den länge, gäddorna di många.
Ta dom i bäcken å stoppa dom i säcken
å gimma dom ti lille julaaftan.

Kalle han hade en liten gullvagn
däruti han själv ville åka.
En liten gullpiska han hade i hand,
med den slog han så många han råka.
Ja hästar och vagnar de hade han nog,
pior och drängar till husets behov
och många små duvor på taket.

Ria, ria ranka, hästen hiddor Blanka.
Var ska vi ria? Fästa våss en pia.
Va ska hon hidda? Sköna Magreta.

Ria, ria ranka, hästen hidde Blanka.
Var ska vi ria? Fästa våss en pia.
Men där va ingen himma,
udan två små honga,
di sadd po en sten
å slicka sina ben.

Var ska hennes bröllop stå?
I hennes faders går,
å där växer löken å där galer göken
å där e sol å sommarda
å där e moda krössen.

Vyssa, roa lided barn,
stort i ännen som en kvarn,
hoed som en skäppa,
ben som två tjäppa,
de barned ska hidda Jeppa.

Vyssa, roa lided barn,
mor hon siddor å nystar garn.
far han går po Långebro
tjövor barned nya sko,
nya sko me spanne
fårr barned ska såva så länge.

Ett, trå, tre, äscha läscha, le,
åcka, påcka, domens klåcka,
ärla, pärla, puff.

Ja jick äppfårr gada, nårfårr gada,
där tjöpte ja mej en pipparkaga,
den sve po min tånga
å den ståppa ja i min lomma.

Katten å tjällingen
di slos om vällingen,
katten to tjällingen
å slo han äpp i vällingen,
aj, aj sa tjällingen,
ja brände mej å vällingen,
jam, jam sa katten
så kunne du lad mej hatt en.

Man sade: Jag kan en visa som där e femti-
elleva vers till.

Där sadd en katt ve en enebuske ve
väjen ::

Han sjung den visan var enda kväll gå
å lägg di ::

Den visan e ente lång,
ja kan sjunga den ännu en gång,

och så fortsatte man i det oändliga med samma vers.

Sko, sko min lille häst,
i marn så bler de nattafrysst,
då bler skona dyra,
sex skillinga fårr fira.

Gamla mormors kråka
skulle ud å åka,
ingen hade tid å skjutsa,
än bar de hit å än bar de dit
å än bar de ner i diket.

Nårr som en pia hon dansar me en dräng,
så sior di jinnast ad hon ska ha den,
men de ska liaväl ble löjn i därres hals,
å liaväl så trör di en vals.

Hopp min far,
sicken häst ja har,
sicka lår, sicka ben,
sicka skutt han tar.

Lille Lasse jick i by,
fårr han ville leja.
Två små pior fyllde han him
me en liden fejla.

Fejla, fejla bom, bom, bom.
vill du me så kom, kom, kom.
vill du me så kom, kom.

B) FRÅN TOTTARP, BURLÖV OCH TRAKTEN DÄROMKRING.

Du å ja å vi två
segla i en träsko,
når vi kom ti Tjyppenhamn,
då va träskon foll å vann,
når vi kom ti Rom,
då va träskon tom,
(når vi kom ti Helsingör,
då va träskon foll å smör).

me tal å me tånga,
ta prästens di vide,
ta kläckarens di grå,
men ta ente mina,
for di e for små,
din jässlingatjyv,
din jässlingatjyv.

(L o m m a.)

E de du? Ja de e de,
kommer du nu? Ja de jör ja,
vill du ha mäj? Ja de vill ja,
för du e så snäller.

Har du ont i maven,
så gå ti Pär i haven,
å sätt di po en sten
å gnava po itt ben,
så jårr de gått i maven.

File, file, fläsch å brö,
soen ligger po gadan å dör,
alla små grisana springor omkring,
vidd ente hår di ska ta väjen.

(Tottarp.)

Hår bor vivan? Höjt åppe i pivan.
Va jårr hon där? Vårpor ägg.
Hår många? Kårrana folla.
Vicka ska ja ha, di söde ellor di sure?

(Om barnet då svarade "di sure", så klämde
man det om näsan).

Fly, fly, agorhynna, fly,
i maren bler de grannt vär.

Fly, fly, glänta, övor Höjebro,
Där står en vidor ko,
å där ska du hänga
me tjugefira stränga,
me lövor å långa,

Hår ska du gå? sa Pär rå.
Te Lanskrona, sa Pär rona.
Va ska du där? sa Pär vär.
Tjöva lyttja, sa Pär kryttja.
Hår många? sa Pär långa.
Trelle-fira, sa Pär lira.

De va nåck, sa Pär Käck.
Rätt te pass, sa Pär mass.
De va bra, sa Pär spa.

(Nevitshög.)

Itt, två, barnen går,
tre, fir, barnen viar,
fem, sex. plåcka jäss,
sju, åtta, plåcka tåcka,
ni, ti, stöva bli,
elleva, tåll, leja bål,
trettan, fjortan, plåcka skjortan,
femtan, sextan, lesa po läxan,
sjuuttan, attan, gack po gatan,
nittan, tjuge, de va löjn i stryven.

(Burlöv.)

(I Lomma lästes: nie, tie, gå po stie, samt nittan, tjuge, nu e hela denne visan ude; i Nevitshög: nittan, tjuge, mad i grue, sol i stue, tjuys du gamle halte Tue).

Kabbeläja å vivenstårt,
koen bissar å hören svär.

(Tottarp.)

Kise, kise måns, hår va du i jåns?
Ja va bårte i backen,
slo min far i nacken,
me en tjylla, så han rylla,
me itt brö, så han dö.
(Eller: Me en kåpp,
så han sto allri åpp).

(Tottarp.)

Kise, kise måns, hår va du i jåns?
Ja va åppfårr backen,
slo min far po nacken,
me en tjöla, så han böla,
me en sten, så han ven,
me en kåpp, så han sto allri åpp.

(Lomma. Uppåkra.)

Kise, kise måns, hår va du i jåns?
Ja va ti Pär Måns.
Va jore du där? Ja tvätta klär.
Va fick du for de? En flåskasvär.
(Eller:

En mark å en spark å en fittamad.)

(Tottarp.)

Ria, ria ranka, hästen hidde Blanka,
hästen hidde Gade-grå,
hästen han slo mannen å,
mitt ude i bäcken,
me possen å tjäppen.

(Uppåkra.)

Se godå min far,
sicken häst ja har,
sicka lår, sicka ben,
sicka skott han tar.

Si, si får du mäj,
får du mäj, så står du däj,
vill du inte ha, får du la va,
bara ja bler kvitt for däj.

Siddor ente tjarringen po jåred,
å skinor ente solen po himmelen blå.

Snigel, snigel, snårta,
räck ud dina länge horn,
så ska du få en skåppa korn
i maren kläckan nie.

Sping, sping, dåttoren min,
i maren kommor friaren din,
dåttoren spant å tårana rant,
allri kom den friaren fram,
fören de andra åred — — —

Tacka Gud for mad å mätte
(mest for syppen såm ja ingen fick!)

Skeen fårre å faded ette,
hadde ja mer fåd,
så hadde där mer i mäj gåd,
men ettor ja ente mer fick,
så va där ente mer i mäj jick,
(å hadde ente bored vad å trä
så hadde ja slåged de mä).

Tor me sitt långa skägg
han låckar små barnen ud imen vägg,
så kommor april me sin hua
å tjör dām i stuan.

(Uppåkra.)

Eller:

Tor me sitt långa skägg
narrar små barnen udom vägg,
så kommor far fäjlesking
å tjör dām ing.

(Burlöv.)

Tåmmetott, slickepott,
långeman, havrahäst, lillepräst.

Va ska vi lega?
Ta katten å rompan å stega.

Bårra, bårra, slå tåppen å. Bårra, bårra, ja kan ente komma längor. Vafårr? Fårr mus. Hår e mus? Ongor kvarnen. Hår e kvarn? Kåna mol. Hår e kåna? Kaga бага. Hår e kaga? On satte. Hår e on? Il brände. Hår e il? Sjö slöjte. Hår e sjö? Oxe drack ud. Hår e oxe? Skåu rände. Hår e skåu? Yse bed åu. Hår e yse? Sme smide. Hår e sme? Ude å såde vede. Alla krågor å ramna åd åpp. — Den såm fåsst grinar ska ha kattalort i mongen, å den såm fåsst snackar ska ha bej imellom tånnen.

(Uppåkra.)

Denna radånga, som egentligen är en slags pantlek, finnes också i Fru Wigströms Folkdiktning I, sid. 308.

Råkningar till "leka gömme" (leja jemme) åro mångahanda. Av sådana må anföras:

Bagarens lilla såckorråtta, råckna rått så bler de åtta; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; men nu tror ja råttan jugor, dårfårr råcknar ja ti tjuge. Eller: Ud me dāj din gamle stud.

(Burlöv.)

En gång så jick ja po Højebro, där hörde ja en klåcka slo, hår många slag slo hon då? Eller: En gång så jick ja po Långebro, o. s. v.

(Burlöv.)

Enike, benike, knapp, du slapp. (Tottarp.) Eller: Enom, benom, knapp, du slapp.

Esike, desike, luntan, tuntan, simeli, maka, kuckeli, kaka, västan, stilla, atteli, tatteli, pys.

(Lomma.)

Fatti mann går po strann, tyggor sina bida framm, får han nåd, då tackar han, å får han ente nåd, så tytte han de va skamm.

(Tottarp.)

Viter häst stod på stall, spånda sko, spjut i hand, sion maka, sion kaka, empel, bempel, babel, boff,

(Uppåkra.)

Läsningar när man gissar på nötter om jularna. (Jättar po nyddor; den ene håller då nötterna i handen och frågar, den andre svarar; gissar man rätt, så vinner man dem).

Odda ellor jämt? — Alla mina. — Hår många?

Nu e de jul. — Då kommor ja ti däj. — Hår många gånga?

Nyddor i hånne. — Alla mina. — Hår många?

Min so springor i skåuen. — Min springor ettör. — Hår många grisa har hon me si?

Min gris lackar i skåuen. — Min lackar ettör. — Vicked trä bor hon ongor? ("Så skolle di pega po den fingoren såm nöden lå ongor").

G Å T O R.

1—14 från Burlöv, 15—17 Genarp, 18—27 Hyby, 28—30 Nevitshög, 31—37 Tottarp. De flesta förekomma, med mera eller mindre förändringar, också på andra orter.

1. Svårt såm joren, rong såm solen, tre ben å en lång rompa ettör si? — De e pannejarned.

2. Attan lå po nittan å råva po Skartåuta å skolle släppa Vissmer ud, for där va jäckeri po gadan. — Jo, de va en täckare såm lå å täjte, å den han hidde Attan, å så lå han po nittan täcketjappa; å Skartåuta de va kvingan, å Vissmer de va hongen, å jäckeri de va jäss, så va de meningen hongen skolle skrämma bårt jässen.

3. Där va fira jörnor i itt råmm, å där sad en tjarring i vår jörna, å vår tjarring hadde en tjarring framfårr si. Hår många tjarringor skolle där varra? — Där konne ente ble mer än fira.

4. I en mylla va där fira jörnor, å i vår jörna sto fira säcka, å po vår säck sad fira katta, å vår katt hadde fira tjällinga. Hår många ben va där? — Där va inga ben, fårr där va tassa.

5. Va e de såm springor å springor å kan ente hinga varandra? — De e myllevingana.

6. Kan I vidda va de e, såm går bodde natt å da å allri når fars boränne? De e kläckan.

7. Vim e de såm slår forúdan hännor? — De e åsse kläckan.

8. I mitten po Karna å i ännen po Pär? — De e arr (bokstaven R).

9. Den livlöse åd den ofydde ongor joren höjt appe i en skåutåpp? — Där va en såm va dömd te döden, å vi kan jo jarna si, ad han va livlös. Å han lo slajta en grisa-sogga å to en å di grisana, såm va ofydd. Så skar han en svärtårr å la po sitt hoed å klö åpp i träed i skåuen å åd åpp den härade ofydde grisen.

(Denna och nästföljande gåta höra till de s. k. frigivningsgåtorna, som äro av mycket hög ålder. De skola vara diktade av fångar, som kunde bli frigivna på det villkoret, att de framställde en gåta, som ingen kunde lösa).

10. Fånge jick po jånge, å där hörde han sju tongor sjonga i itt kråppalöst hoed?
— De va en fånge, såm hörde sju lärkor, såm hadde böjd i itt hästahoed.
11. Där kom en man ifrå Nårje å frågte si väjen ti Svarje; han hadde horn te mong å tjud te skägge å en kappa å tusende lappa? — De va en tåcke.
12. Lided å rytt, rätt såm de flyor fallor de dytt? — Gnistan.
13. Hångor mellom himmel å jor, går omkring å jårr ägg? — En slivesten.
14. Två springor fårre, två springor ettor, di springor fort å hingor allri varandra?
— Julen po en vöjn.
15. Fånge jick po jonge å hörde sju sjonga; sju tongor, sju longor, sju galla, sju skalla, alla sjong di i en skalle. — Va va de? Sju lärkor såm hadde böjd i en hästaskalle.
16. Hår många hogg ska där ti en väljord törpél? — Där ska ente nåd hogg ti, for den e färi når den e väljord.
17. Fira hänjanes, fira dänjanes, två pejar rätt i sky, två visor väj te by, å en lång kåst bagettor? — De va en ko.
18. Va jårr tjårkan i månaskinn? — Hon jårr en skogge.
- 19, 20. Va e tjårkan böjd i? — I vared. — Va e tjårkan böjd om? — Om dan.
21. Va e de såm vi får se vår da, men vår Harre får ente se ed? — De e vår like.
22. Hår lior den ståsste stenen i sjön? — I de ståssta holled.
23. Hår många klöva e där po attan trava katta? — Där e tjuge klöva po vår katt, å tjuge katta i vår trave, å attan trava.
24. Hår många sten jick där te Longa domtjårka? — Där jittj ente en inda, for di agte did alla. (I Bara lyder denna gåta således: E dar nån dar vidd, hår många sten dar har gåd ti å böjd Bare tjårtja? — Dar har inja gåd did, for di har måttad agt dom.)
25. Vaffårr en ful har vi såm injen tånga har? — De e stårken.
26. Va e de fårr en ful såm injen långa har? — Uglan.
27. Vaffårr en ful jir sina ånga di? — Fladdormusen. — Fladdormusen hon jir di te sina ånga, uglan har injen långa, stårken har injen tånga.
28. Abetekaren i Long han hadde en hong, han jydde övor biskåppens have, du såm ja, fålk såm fe. Vad hidde hongen? — Hans namn är sagt.
29. Prästens påg Pär pryla prästens pia Pärnilla. Hår många P ska där te de?
— Där ska inga P te D.
30. Tre H, va kan de si? — Hana häjlar hör. — Tre M? — Marna malor malt.
— Tre B? — Bäjnta båror boss. — Tre K? — Karna kogor kål.
31. Va e de såm går te vanns å glemmor bugen himma? — De e pudevåred når de bler tvättad.
32. Va e de såm står i stuan å läjor rompan på taged? — De va kackelonen, meninjen röjen såm går åpp.
33. Där lå en man po tusen rör å råva inj te Helsenör: Släpp Sven-jynta ud, här kommor en röv me en sladdortånta i nosen. — De va en tätjtjare såm lå po

taged å täjte. Så kom där en röv, såm hadde tad en gås. Så skolle hongen ud ettör röven.

34. Där kom en ridanes gånganes å han stack sitt röda i tösens mong, å så red han å me stompen. — Jo han kom me itt tjyssebär, så fittj hon tjyssebäred, så behållt han stabben.

35. Ja så tre stålta tösor, å va vill du jårra ve den ena? Den kan ja spasera me. Å va vill du jårra ve den andra? Den kan ja dansa me. Å den treja kan hänja i röj i skorstenen. — De skolle betyda, ad di två di tytte han åmm.

36. Det kommer från Inland och faller åt Utland, två sorters dricka, där var varken tapp eller svicka? — Ett ägg.

37. Jag vill inte hava det, men om jag än hade det, ville jag icke va utav med det för hela världen? — Itt skalled hoed.

PASASCHOR.

Nedanstående gamla historier kunna lämpligen betecknas med den folkliga benämningen "pasaschor".

GAMMAL MARKNADSHISTORIA.

Där va två dränga ifrå Glostorp såm träfftes po markaded inge i Malme. Så sior den ene: E du gåingens i stan? — Nä. — E du riingens? — Nä. — E du agingens? — Nä, ente de hellor. — Va e du då? sa han ti han. — Ja e dryingens ing me itt par stude¹⁾).

(Burlöv.)

DEN DÖVE OCH PRÄSTEN.

De va en såm sad åppe i itt trä å hogg nårr en gren. Så kom prästen gånas där ad väjen å stanna å talte ti han, di va jo bekanta. Så sior han: Godå! Så ingbilla han si, ad han frågte: Va ska du ha den ti? Han hörde ente va han sa, han bara trode ad han sa så. — Yseskaft, sa han såm sad där åppe. Så sa prästen: Gud ji du hadded i ännen po däj! — Så tytte han ad prästen frågte: Hur långt ska de va? — Änna åpp ti den knorten! — Där va en å me, å så tängte han ad

¹⁾ Drängarna föreställas tala "synnerlännst".

han frågar, om han kan få mina öj å ria övor po. — Men han fråga: Hur e de me din hustru å dina döttrar? Så trode han ad han frågte ettor öjen, å då svarar han: Ja, di e i fyll båa två så där e ingen kan ria po dām.

(Burlöv.)

BISKOPEN OCH GÖINGEN.

De va en j yng sām kom te biskåppen me itt lass bränne. Så tytte biskåppen, ad han konne vinga lassed ifrå han, så han slapp å betala ed. Så fårreslo han ad di skolle slå va om nåd. Så skolle biskåppen sätta sin silvorkanna å j yngen sitt lass, å de va han me po. Så frågte biskåppen: Vad hette Moses svärfar? — Se de ved ja, fårr han hidde Jetro, sa j yngen. — Men nu står det māj till å fråga: Va hiddor min svärfar? — Inte kan jag veta det! — Jaså, då e silvorkannen min å liaså lassed, sa j yngen. Så hadde han jo vonged.

(Uppåkra.)

JÄTTEN SOM ARBETADE PÅ HERREGÅRDEN.

Men där va en jätte sām to si po å skolle tāska po en harregår. Å så va där jo tåll par andra tās kemān, sām task po en lo. Men eda konne han, å han skytte ente nåd po hela vickan fören om lördamarnen. Så for han å å välte nårr sä å fylla hela loen. Så ställde han si i lo-daren å pusta, så all säen flö po itt håll å boss å äntor po itt anned håll, så skildes de ad. När di då skolle bära åpp, så skolle han ha en säck, sām va så stor, så där jick lia mied i, sām di tåll andre to. Å så fick han en säck, sām där jick tåll tynnor i. Å så to han lia mied sä sām alla hina to.

Så hadde di jo udtāsked, så va jo harremannen tje å han, fårr han åd så farlet mied. Så ville han varra å me han. Å så skicka han han ud i krij. Där va en krigs-här sām skolle komma å ölägga han. Slaged skolle stå ann i en skåu. Så slajta han tåll studa, han skolle ha me si te madgadd. Så fittj han tåll bagninjur brö å en forfärli massa me smör. När han då kom ti skåuen, skolle han ha si litta mad fāsst. Så bårja di jo å skjuda po han. Så kom där kulor i smöred. Så sa han: "Ska I kasta blåbår iblann smöred?" Så ble han galen po dām fårr di ente ville la ble. Så to han de stārsta trāed i skåuen å la ann po dām, så di ble fordarvade alli hopp, å di sām ente ble ijällslana di sprant därifrå.

Å när han då hadde fād slut po sin madgadd, så jittj han te harremannen ijenn, så han ble ente å me han den gången. Jo, så når han då kom himm så skolle han grava en bränn, å den skolle va så faselet stor å jyv. Så ble jo alla gossare ¹⁾ bo-

¹⁾ bönderna på godset.

dade äpp te å tjöra sten te å läggja brånnen me. Så skolle jo jätten läggja brånnen. Så hadde di skaffad en stor tjärkekläcka himm, såm di skolle hotta po han fårr å begrava han rektet säkort där. Så va jo alla gossarna där fårr å hotta sten nårr. Så kasta di fysst kläckan nårr po jätten, å sin fylla di brånnen me sten, å de jittj i rapped, Sin skolle di hålla jille ettor han. Så når di hadde ét lide gråne, så kom han did å sa: "De va farlet va I kasta fort nårr, ja konne ente stå mi me jär, ja fittj såddent forláv me gråstén. Men de va en farli bra hatt I satte po mi, fårr de råg ente i yjenen".

Så han ble allri å me jätten, så harremannen har han nåck inú, om han levor.

(Nevitshög.)

DEN GAMLA KVINNAN OCH PRÄSTEN.

Jo, de va i en såcken där va en gammal kvinga. Å prästen, vär gång han träffte na, så formana han na, ad hon skolle omvända si så bättra i. Å hon ble tje å ed å jick te kläckaren å beklaga si. Å han sa, ad hon skolle gå te prästagären.

Å hon kom te prästagären å gräd å jämra si. Å prästen frågte va där va, men hon gräd. Så ha hon, hon tore ente si ed. Å prästen frågte tre gånga, va de va där fattas na. Å då sa hon, ad hon hadde drimmt. Va hadde hon drimmt? Å de tore hon ente si. Jo, då sa prästen hon skolle si ed fårr sin sjelasårjare. Jo, hon hadde drimmt, ad hon hadde kommed te himmelen, å där va ente plass. Ja, de va jo mied tråked. Så hadde hon drimmt ijenn. Va hadde hon då drimmt? Så hadde hon drimmt, ad hon kom te hellveted. Å så sa prästen: Ja där va väll plass? — Men där va ente mer än en plass liddi, å den skolle Harr Tjärkeharden ha.

Å sin så sluta han å formana na, sin så ble hon fri fårr han.

(Nevitshög.)

ETT RESEÄVENTYR.

Far å ja vi skolle tjöra våss ettor värs itt lass böje-back. Far fårre å ja ettor. Så kom vi ti itt stort vänga-le. Far löjte å ja täppte. Så tjörde vi litta bättor framm. Så kom vi ti en stor villande skåu. Där va inja andra trä udan nån små boska. Boskana rev mitt hoed av, å de löp å ja sprant ettor å tock ed å bant de po me röa rimmor. Så satte ja min nesa tebaga, jagu de jorde ja, fårr ja ente skolle riva min nesa av. Så tjörde vi litta bättor framm, så kom vi te en stor villande sjö. Där va ente nåd anned vann än nåna jarn-harra. Där ga vi våss ud å segla. Så kom vi ti en stor tjyssebärs-have. Där skolle vi inj å ha våss nån tjyssebär. Tjarrinjen kom ud, såm bären äjde. Fan ska besitta däj påg, om du pläckar alla mina tjyssebär, ja

har ente mer än di samme. — Tjarrinjen ble rent sprittande galen å for inj ettor sin vallmallsbyssa å ladda me en krocka tjärnemiltj å skod pågen i nacken, så där flö tre ryggben åu po den grå tröjan å attan mil po hinsien Lahållm å tåppen å en tjärkespir å jörnestålpen å en mylla å hoeded å en mann. — Håj, po, hålt, sa mannen, ja har pylsa å sälla. Di grava sju alna nårr i pylsan, å där hitte di en töva me fira å tyyve onga å bonka po bonka å Sallorpe ånja å Tjåstorpe drånja å Tyelse prästagår. Där ble ja.

(Hyby.)

Nygårs-pågen å Tjillegårs-pågen å min bror Ola å ja vi skolle tjöra höjt åpp i skåuen, lant åpp i skåuen ettor fläck. Så tjörde vi te vi kom te en roelycka. Där skolle vi inj å stjela våss nån rabbor, där va sån grann kål. Ud kom tjarrinjen sām kålen åjde. E I rent galna, ska I trå nårr all min hamp, ja har ente mer än den-samme bynneviskan. Hom inj ettor sin vallmallsbyssa å skod hoeded å en rödraged tyjje-man å rompan å en le-stålpe. — Pripp, sa mannen, här e pylsa å sälla. Där grava di tjugesju alna nårr i pylsan. Där hitte di en töva me sex å tjugе vålpa i. Di flö te Hylie, Krylie, Bonkeflo, Flackarp; Hötjövinje pior fick smäck i bara åndan så de hördes te Hylie å Bylie å åmm ijenn te Jylle. — Så ga ja mi ud å vandra. Då kom ja ti en prästagår. Där hälsa ja "kosin" i porten å "Gussfre" i lågan. Ni har väl ente itt gåsato å ji mi ti itt par bälvånta? Fårr ja har sånna dållia linböjsor. Ja går omkrinj å lappar sko fårr fålk, å i da fjortan da e där en månad te Trel-lebårr.

(Skabersjö.)

Krylie och Bylie äro diktade namn.

“ORTÖJ” OCH TALESÄTT.

LYNGBY.

De bler ente dueonga åu uleäggj.
Den såm går åm vârdan grann, han får gå åm syndan såm han kan.
Du ska ente sätta lus i skinjpälsa.
De so tar inj, ska gris betala.
Han mår såm en prins i en gåsaridde.
Han e kommen åpp i smöred me bäggje benen.
De e gått å ha litt å bida å litt å bränna å ente fårr lant å ränna.
De e såm ti å tänna il i blår.
De ska mied ti nåck, men mer ti fårrmied.
Den som jir si i lej får håla strej.
De e injen ko po isen så länje rompan e po lann.
Han bler aldri nöjd fårr än di klappar po han mä skåulen.
Han har liaså många sinj som haren har skinj.
Ja troor skrâpporna vyssor. (Sâges om dem som skryter).
Skyngja di å ta benen i fâjnen.
Åu uls äggj bler uls onga.
Injen broor i spilled.
De e bättor å va ena barn än ena öj.
Han har bidded hoeded åu skam.
Du gloor å gavar å ser me mongen.
En ska ente tjöva grisen i sättjen.
Nårr galena katta får reved skinj, så går di himm.
Du väjor tre lo mer än en skade.
Jo mer en strykor en katt po rompan, jo mer sättor han den i vâred.
Snacka me dej ellor bissa me kalla, de räcknar ja fårr de samma.
Han sjongor me di fulana han e iblann.
De jittj ettor sju sårjor å åta bedrövelsor.
De e lided såm roar itt barn, men de e minjor såm roar en tosinj.

Han har aldri läjd så mied såm två strå i kåss.
 En kar står ti sina or å en tyggjeman ti sina possa.
 Du går såm en lus po en tjäräd spån.
 Den såm ente kan tålla de klia, han får tålla de svia.
 De e yntjelet å höra låppor jö men de e varre å höra lus hosta.
 Tyttje å småg kan injen disputera.
 Bloed e alltid tjäckare än vann om de e aldri så tynnt.
 Den koen som bölar hon får, men den såm tior får ente.
 Böj viren men den e grön, så bler den bodde fagor å skön.
 Den en tyggjaren forrtrydor ad den andre står ve daren.
 Harre åuor harre ti de når kängen.
 Sanninjen e alltid ila hörd.
 Åu glytta å tosinja ska en ha sanninjen å vidda.
 Såm fulana di e ti, så lynjas di.
 Den lade dränj å varme sänj skills ente järna ad.
 Aldri kan en va gla, fårr rätt såm en liggjor ska en åpp å eda.
 En mor kan lättare fårrsårra tie barn, än tie barn en mor.
 Släføre å jille ska en passa po.
 Di gamle studana har di håraste hornen.
 Stora or å fitt flästj fastnar ente i halsen.
 Den såm spyttar i kålen får säl sua den.
 Den såm jimmor ti natta han jimmor ti katta.
 Nårr musen e mått e meled best.
 Nårr katten e bårte dansar ryttorna po bored.
 Du ska ente ta hatten åu, fårr än du ser harren i daren.
 Den såm ente tar vare po skillinjen, får aldri daloren.
 Nårr solen går i västor, då e di lade di bäste.
 Ens bröra ska ens kål sua.
 En ska lära så länje en läuor å ha pistj så länge en lärör.
 En har ente roliare än en tar si.
 Ulan tyttjor hinjas onga e di grannaste.
 Släjten e bra, bårra den för si sel å klär si vel.
 Prästen, kläckaren å hongen fårrtjenor sin föa me mongen.
 Skomagarens kvinja å smens mär får alltid gå barfytta.
 Pänja, de e vandrinsmän.
 Stå ente i jused fårr di säl.
 Spårremad e aldri go.
 Bättor harre en da än stackal i all sin tid.
 De lided e ska höjt sättas.
 E han ente himmelshøj så e han rompedrøj.
 Har en ingen mad ska en järra jille, å har en inja pänja ska en tjöva himmane.

En kan allt va en vill, bårra en ente vill mer än en kan.
 Den sām fysst kommor ti myllan får fysst maled.
 De e injen kråg får en påg i ett ärtalann.
 Den sām ente har rest å ente har lest, han vidd ente nåd.
 Om de finjs aldri så dynted en so, så finjs de liaså skabbed en orne. (Den ene kan vara lika god som den andre).
 Den sām ente edor si mätt, han slittjar si ente mätt.
 De e bättor å va bra gånes än dället tjöranes.
 De bårjar me en knappanål å slutar me en silvorskål.
 Den sām vill ha allt han ser, han får gräda nårr andra ler.
 De e bättor me en liden velsijnad bid än itt stort fårbannad stittje.
 Den kom ente får sent, sām hånjde si ve jus.
 Den sām ente vill ly far å moor, han får ly trommor å kalskinj.
 En har sitt stårre trä falla än de.
 I mårtje e alla svin svårta.
 En kan spytta po en sten ti han bler våd.
 Du ska ente skompa får än du kommor åpp å aga.
 Den sām ente ser åpp me yenen, han får se åpp me pången.
 De ska en bra ryggj ti å bära goa da.
 De e bättor å ha lided me ro än mied me oro.
 Den sām sist kommor i posse ska fysst ud.
 Måtteli pylsa e bäst antinjen de e åu mär ellor häst.
 Den sām ente har ed i hoeded, han får had i benen.
 Den sām frågar ettor sitt itt vidd, han bler ente klågåre än han e.
 Den sām ente passar po nårr mad vankar, han får luta där faded har ståd.
 De e injen kånst å skära brea rimmor åu andras lär.
 Stort hoed å lided vidd.
 Nårr tosinja kommor ti markas får krämmaren handel.
 Litt po snidd jär injentinj, men fårmied po dra e heller ente bra.
 En ska ha en go tro å itt par flada sko, kan en gå po vanned.
 Gamla katta kan åsse lava miltj.
 Smårra jålpor bårra de kommor i tide.
 Han e bodde härabre å rompedröj.
 De e klart sām pylsespa om de e aldri så tjåckt.
 Han jir ente bårt äbble udan han får parror ijen.
 Såljort e väljort om de e aldri så ila.
 Den sām står po lur, han hör sin én natur.
 Nårr en snackar om däulen, så står han ve gäulen.
 Rättvisan går alltid längst fram.
 Drimma di går sām strimma.
 Udan blank å injan krank.

De e säkort såm ammen i tjårkan.
 Låuen e bra, men hålen e varre.
 Fårssören tinj går snarast får si.
 Här spårss ente anned än olyttjor, hus brännor å folk vällrännor.
 Galena katta får reved skinj så går di him.
 Han agor bårt å går him liasåm di skale kattana.
 Han rivor ente Pär åu låuted.
 Alltinj klär den nyene. (Han brådskar inte).
 De e ente gått å lära en gammal häst en ny trav.
 De e bodde fålkelet å bruelet.
 Jut di men du hör, får ser jårr du ente.
 De fallor åu si säl liasom gamla hus.
 De e ente jul mer än en gång om åred.
 De kommor en go da i marn.
 Två stora får ente plass i samma posse.
 De går me en trä i röred. (Det går hur som helst).
 Frågan e fri nårr den e ärli.
 Skomagare ble ve din läst de passar di bäst.
 Den ene raunen hackar ente ud yenen po den andre.
 De e betäntjelet å va nömdeman å ria po tjäpp.
 Den e bännalös liasåm prästasättjen.
 De va ente mer än böjsebritt.
 Den ene tyttjer om itt, å den andre om itt anned, å därfårr bler all mad eden.
 De går såm å lappa vanta i månaskinn.
 En ska ente klä åu si får än en ska läggja si.
 Di vill klå en inj po bara benen.
 De e bättor å ha lided me ro å rätta än mied me oro å trätta.
 I nöfall får en jålpa si me träben.
 En ska ente räckna värt gryn ti gröden.
 Räuen bidor ente när si.
 Va vill en ha åu lusen mer än smällen å bällen.
 En behöuer ente bö tåstjemanna eda å ente tyggjare ta rent åu.
 Små grydor har åsse örn.
 Han hanlar å vanlar å vännor två styvor i en.
 Han har åsse en fingor me i söd (= soppan).
 Åu den västen ble där inja böjsor.
 Den hongen en ska nö i skåuen bidor ente många jur.
 Di hålor sådant alò, så en kan ente få en syl i väred.
 Kåsstar de nåd så smågar de nåd.
 Skåuen e så go såm en tröja.
 Honra dalor å en snua kan åsse dua.

Hår ska släuen va udan i grydan.
 Han har fåd hank å håla i.
 Rauna kan liasåvel had sām krågor å skada.
 Stackla den sām stacklas bör.
 En sparad pänj e liaså go sām en fårtjent.
 Vår harre hör ente torrbaggabyennor (= böner som inte äro uppriktiga).
 Den sām spränjer si tre gångor om dan, han har ente mien hälsa.
 Han e gla sām en spilleman.
 De sista en ska lära si, de e ti å gå nått.
 Stackla den sām injen nesa har, yntja den sām har två.
 Nårr krobban e tom biss hästana.
 Bejynjelsen e ente ännen lik.
 Me han drivor di ente många raga fåror.
 De e ente gått å va stebárn.
 En ska ente sätta styttor onger nya hus.
 Nårr vär å en sin sysla skötor, då går allt vel evad åss mötor.
 Kånsterna e många, bårra di bler rätt bruta.
 Sām en bäddar så liggjor en.
 Di stårste slårvana har den stårste turen.
 Skräp i en olyttja, här kommor fler ijen.
 Den sām bjudor han rår.
 Buen bler för mätt än yad.
 Han har tjyllinja ti grynén.
 De e bättor ad en liden tårm sprittjor, än ad go mad ska fårrdarvas.
 Håppa tjarrinj, där e bättj.
 Di går åu han å i han me stora tråsko po.
 Han ska åsse va me å fylla Per ti joren.
 Han sto sām han va fallen ifrå skyorna.
 Så många hoed, så många sinj.
 Han e ente boskabløj au si.
 Han har fåd spandérböjsorna po si.
 Han rännor omkrinj sām en rekti dräutahong.
 De va den gången min moor dö, de ska ente hända mer.
 Han kommor ente ifall fårr mongen.
 Han e fatti sām en tjårtjerytta.
 Mongen går po na sām en tjäpp i ett jul.
 De e ente gröd å grina ad.
 En ska ente bejåra mer än tre markor tal åu en träbåck.
 Han har en räu bag om örad.
 Han fittj betald fårr gammal ost.
 Han e vehänjeli sām en plåsterlapp.

Han e varre än en svårtor hynna.
 Han grinar såm hongra grinar ad svin.
 De e itt räktet fåralår.
 Han bler vel tam nårr han får stångad hornen åu si.
 Han ser så eländi ud, så en kan räckna siebenen i han.
 En kan ente nesa åpp me han. (Man kan inte bli fri för honom).
 Du ska la maden täppa mongen.
 Ente visste ja ad tosinjen va galen fårr än han sjong å åd.
 De har vad i sättj ingan de kom i posse.
 De flyor nåck åpp me hynsen.
 Du e en räckti spejesill.
 De e bäst å ha rent brö i possen.
 Nu går skammen po tårra lanned.
 Ente nåd vinjs i havadaren. (Jag tål ingen motsägelse).
 Ja om jul nårr dan bler lång.
 De går som di blinje di slåss.
 Ja de va den gången de begå si.
 De e en åu di tietusen ticknade.
 Den klyor möjed i. (En som visar tillgjordhet och högfärd).
 De e såm ti å slå vann po en gås.
 Han e ente go å möda po en smal väj.
 Hon e smal såm en homlestång.
 Di tar han ente där di släppor han.
 Han osa bränt horn.
 Han vill ha sju skäppor ti tynjan.
 Nårr lort kommor ti välde, då jårr di bodde i kar å skrälle.
 Han har fåd kām ti håred.
 Du e överallt liasām vanngröd.
 Nårr han har tad lynnen, får han jårra bynnen.
 Fårmiēd å fårlided fårddarvar alltinj.
 Han e ente fydd i Fjyntarp. (Han är inte dum).
 Om de e aldri så ont så har de nåd gått me si.
 De e ente goll allt som glimmar.
 Va jårr de ad koen molkar, nårr hon slår ud ed me benen.
 Smårr vöjnen, så pivor den ente.
 Nårr en dar lyttjes yppnas där en an.
 De e ente farlet me den pylsan såm e fårr lång.
 Maden de e hala föan.
 Lia barn leja bäst.
 Han har jort i nällorna.
 De e ente värt å flya höjare än vinjana kan bära.

De e ente i klärna skårred fårr de e i skinjed bårred.
 Vår Harre mättar för buen än yad.
 Där sām e nåd där spilles nåd.
 Tack de kan ente fö en katt.
 Du vyssor nårrfårr liasām korompan.
 De e ente mer lit si än en ko e li en värmylla.
 Han läuor ett rāktet rackareliv.
 Di e sām ett par röbrāgeda kalla.
 De e så omōjelet sām ā klya ti månen.
 Du ska ha din nesa i allt om de āsse va en hynsalort.
 Ed så du får ont āu de, de e di vel onganes.
 De e yntjelet ā hōra lus hosta fårr di e så trångbrystade.
 Tysst min mong så får du såckor.
 Hon skramlar po sām en tjāpp i ett jul.
 Du e litt fårr stacked po den ene ānnen.
 De beror po vittjen luna han e i.
 Du får anned ā vidda, nårr du ska sätta benen ongor en borānne.
 De passar sām fod hossa.
 Syndamarna ā lōrdakvālla dā e di lade snālla.
 Lador ba lador ā lador ba sin drānj ā så fittj lador sāl gā.
 Nårr en skittjar barn i by får en sāl gā bagāttor.
 Där injen āklagare e behōus injen domare.
 Di slāss sām barfytta ōj.
 Han e arri ā injnārdi sām itt rāktet väggjabi.
 Han har itt rāktet begravninjsansejte.
 Han e stark, så han lutar stark.
 Den sām tior ā tar får ente nej.
 De e såddant vär, så de e synj ā tjōra en hong ud.
 De e ente kāngsor sām klāckaren sior.
 Ja de e ente grōd ā grina ad.
 Hynsastrive ā hāssavom, kommor di ijinom får de nåck rom. (Nār man övervun-
 nit första svāriheten gār det lättare.)
 Om ente om hadde vad, hadde tjarrinjen stāngad tjuren i parretrād.
 Hi sa skrāddaren ā så frōs han ā så to han si en pris snus ā så nōs han.
 De e liasā bra ā va ettor sām bag.
 Han jir ente ettor ām de så rejna tällekniva.
 Där fitj du fårr du sparka grisen.
 Den sām spyttar imod vāred får ed sāl i synen.
 Ja Gu bevars fårr tjyva ā vāra ā galed fālk.
 Rompan rōj āu jāmt ettor ānnen po na. (Sāges om en som lätt blir arg).
 En kan ente skāda hongen på håren.

Han gloor så ulevitt så.
 De e varmt så raunen gavar.
 De e pö om pö.
 I hålor såddant alò, så en kan ente höra örna ly.
 Du ska ente va så ralong. (= Frikostig).
 Ed å ta bu po di, fårr i marn kommor rackaren å vill ha skinjed.
 Hon e ri såm ett backaträll.
 Han har tad trålled fårr golled.
 De e ett rektet mähä.
 Du kan ta di säl om nesan å læss du tjernar.
 Du gnyor såm en låppedor vålp.
 En får ente nåd me si i graven.
 Ja frågar ente ettor om du bler aldri så gryned om ditt näbb. (Om någon miss-
 tycker).
 Rätt va de e liggjor en kanske me nesan i väred.
 En an kan va så go som en an.
 Han e stark såm ett gammalt öj såm där e inja tårma i.
 Såm fulana e ti så lynjas di.
 I nöfall får en nytja träben.
 Tomma kar skramla mäst.
 Pänja talar.
 Den e ente varre än en kan knyda den i en vastensänne.
 Såm fälked e så e kräjed.
 De e liaså omöjelet såm å klya ti månen.
 Åu di snöredaste pågana bler di grannaste karana.
 Han e hal såm en ål.
 Räuen kryvor udan po han.
 Bättor blåsa po gröden än bränna si.
 Östanvär å tjarrinjeträtta bårjar me stärm å slutar me väta.
 Den såm jårr narr ad andra, han e stårrsta narren säl.
 Ja vidd nåck hårr skoen klämmor.
 Hålt mina vanta men ja bliar.
 Du ska ente va så spårrvidden.
 De e bättor å ta ett skitor än fårrhasta si.
 Spotta i näuana å ta bättor fatt.
 De går lättare än en hong sluor en tjärekanna.
 De glimmar såm Glimminje gada nårr den e nyskäulad.
 Honga å harra täppor aldri daren ettor si.
 En har låu å täntja va en vill, men Gu' bevars fårr å si nåd.
 Hong å man po gåren å kvinja å katt i stuan.
 De e bäst å ble ve joren.

Den där har brö, han bys brö.
 De e ente bra nårr tårren bler den bäste gröen.
 De e injen altartavla.
 Han e ente tårr bag örnen.
 Du e bårra en grönor onge.
 De va me nö å näppe.
 Nårr glyttana får sin vilje fram grädor di ente.
 De e den stårrste slårv sām kan gå i itt par sko.
 Han ser ud sām åm di hade tjört öuor han me ett stenkagelass å han ente hade
 fåd en enda.
 Din vilja siddor i tjäppaännen.
 Han sto åpp sām en sol å fallt nårr sām en skinjpåls.
 Du gloor sām en rytta po en sur ost.
 De jittj sām nårr hin tösen skulle rätta barnafoden.
 Tålla di litt men ånen går åu di.
 Prästasättjen e bānnalös.
 Vår hane kroar si po sin middinj.
 Nya fålk å nya sedor.
 En ong kan snart dö, å en gammal kan ente lānje läua.
 Skynja di nu å togga aved å sväll vrant.
 De varar ifrå lilla middaattan å ti hynsen flyor åpp.
 Två stimpare om en stackal.
 Hon har fåd läjd prästahillan po han.
 Han e liaså skägged sām Pål Jinskans jarnstång.
 Ja han e ri po lus å långa näjlor.
 Han e mill sām en marnmiltj.
 Nårr koen täntjor ett täntjor hören ett anned.
 Gæss täntjor å studia mén.
 Nårr koen kom bar skraddaren.
 De e en dālli hynna, sām ente kan sprätta ti mer än en tjyelling.
 De flyor nåck åpp me hynsen.
 Stackeda visor e ente långa.
 Han vill läggja sin nesa i blydd i allt.
 Han har fåd en aganes bröbid.
 Han lar de tårras po å smollas åu.
 Du står sām åm du hade såld smöred å taft pānjana.
 De e i den himmelen där hynsen flyor åpp.
 Där där e nåd där spilles nåd.
 Så går de ti i kri, en bler stocken å en an går fri.
 Rätta di pastenacka.
 Du e en räkti hossetjarring.

Du kan liasåvel ble ved här såm i Dalby.
 De går jämt ihop liasåm Gottens jille.
 Bårte e bra, men himma e bäst.
 Han vill ha bodde i sättj å posse.
 De e injen kånst å járra såm andra jár, men járra såm injen jár de e kånst.
 Du vällor iblan alla, å så får du ragenalla (= den sãmsta).
 Han jittj omkrinj den såm katten omkrinj hed gröd.
 Du ska ente gava höjare än du kan svälla.
 De e bättor å va brölös än rålös.
 Han sjongor po sista varsen.
 Har ja honged öuer hongen ska ja väl hinja öuer rompan me.
 De e ente där skoen klämmor.
 De va mitt imellom de skitta å de rena.
 Han har bidded hoeded åu skam.
 Nårr da kommor, kommor rå.
 De e ett dället jille där ente nåd kar går i kras.
 Kräj såm Kräj e.
 Där såm e jarterom e där sänjarom.
 Han ser ente po styvoren.
 Han e vehänjeli såm en prästalus.
 Du e lätt såm den fulen di kallar fårr koen.
 Po si säl tjännor en andra.
 Han har hårt hö å dra i.
 En kan lära en hong ti å eda skåu-skrabbor.
 Nårr en snackar åm spöjed står de i fåsstuen.
 Han lavar nåck me så han har sitt po de tårra.
 Han har håppad i en galen tynja.
 Va står po i stan, men sillen e så dyr.
 De e såm ti å fånga läppor i sål.
 Han har åsse fåd en slänj åu släuen.
 Han slo na po mongen me knyttor mule.
 De ble en spik i hans litjista.
 Här går ente så ria kvinjor i tjårtje.
 Han fittj ente så mied såm vann po en syl.
 Två tosinja jár ett par.
 Pistja glyttana å dra väggjaklåckan de e sön-desar-bej.
 Nu das de i kläckaregäulen. (Nu är inte långt till lösningen).
 Där e injen såm vidd hårr skoen klämmor udan den såm bär den.
 Snacked e bra men spilled e skit.
 De e N. N. åppad den jusa dan.
 Där liggjor nåck en hong begraven.

En e aldri klåg fårr än bag ettor.
 Nu går skam po tårrt lann.
 Tyttjed kan liasålätt falla po en kobladde såm po ett liljenabla.
 Han jålpor han åu dynan å i bossed.
 Han bler vel spag nårr han får stångad hornen åu si.
 De bler hong po hong.
 Den såm har gått om smöred ska läggja nåd i kålen.
 De e precis såm å tjöra me studa.
 Han skyor varken miltj ellor gröd.
 Du åffrar för än du når altared.
 Den såm har vitt hår vill ha de krused.
 Han har ente vad mer än åu stuan å i gruan.
 Ja sior ettor sago å lyvor ettor löjn.
 De e mest hibbs om habbs skorr såm skabb. (Det är både si och så).
 Han trode ad han skolle ta goll me jevna.
 En får ta den ona tin me den goa.
 Nu e denne dan gån me lättja.
 Hon vidd hårr hon har de, men hon vidd ente hårr hon kan få de.
 Den harren såm vätor han tårror.
 Alltinj har en änne, men pylsan hon har två.
 Han täjde länje, å sin sa han ente mer.
 De kommor ijen i kagan.
 Han vill åsse ha sin kaga bagad.
 Di läggjor sina klåga hoed ihopa.
 De e ente hans itt skinj de jällor.
 Den enes dö e den andres brö.
 De stämmor såm en tjårtjeräckninj.
 Ja skynja mi en gång å då fallt ja, å då låua ja, ad ja ente skulle skynja mi mer.
 De ble ett strick i räckninjen.
 En får rätta mongen ettor madsättjen.
 Här e fler brågeda honga än prästens, kläckaren har en.
 E han liden så e han viss, kan han ente slåss, så kan han biss.
 Han e kar ti knäna.
 Här e injen yntj.
 De e ett or å märtja, ad en ko jårr mer än en lärtja.
 Han to blad ifrå mongen.
 Han luor såm den varreste galljort.
 Den där har brö han bys brö.
 Han har sex syna da om uan å syndan den slyvene.
 De e ente nåd lyde me itt bra snyde.
 Han kan snyda si me bällvanta po.

Di sior så mied, men de betyor så lided.
 Ja nåck visste ja ad byen hidde Rämpa men ente visste ja hårr de rämpa hänäd.
 Han har så många vinjstola fårr si. (= Undanflykter).
 De mesta arbejed skyttes ve joren.
 Han har så mied rackaretöj fårr si.
 De e ente farlet å va långarmad, men å va långfindrad de e varre.
 Vär å en e harre öuer sin stackal.
 Märksens jarninj e dagsens skam.
 Sämma tyttja om miltj å gröd å sämma om gröd å miltj.
 Kara jälpör si säl.
 Han e statjed po den ene ännen.
 Han har lår å läggja sām en släbokatt.
 Di ska snart vältä kackelonen.
 I nöfall får en jälpä si me träben.
 Där e injen her me å skäms.
 Han e fårrtinnt po bäggje yenen.
 De e sām ti å bära vann i sāl.
 De e en sām kan slå blår i yenen po fālk. (= Bedraga).
 Den sām e om si han har nåd.
 Ja han e söd så en kan tappa hanninj åu ännen po han.
 Litt skit i maden smågar ente ila fårr di sām tytjer om ed.
 Sin en e kommen i rosed å råued ed ente så gått å komma åu ed.
 Tjyven lämnor nåd, men ilen lämnor ente.
 Di ska ha nåd å hänja mongen i.
 Ja han e ri po lus å långa näjlor.
 Snyd di snöra, i marn ska du bruen föra.
 Di suor ente mien hed kāl ihopa.
 Han fittj kryva i skrined.
 Di hänjor ihop sām ärtahalm.
 En kan tjöva goll fårr dyrt.
 De fyssta en bler blinj po, de e yenen.
 Påga ska ha pistj i alla kråga.
 Hann jårr ris ti sin én räu.
 Å hid fårr ditta harrade.
 De va gått ja va dö å begraven i en pijesänj.
 De e lysten sām drivor vartjed.
 Ja sior ettor sanninj å lyvor ettor löjn.
 Bag ettor spillar Pär Jakoppsen.

Bland ordspråken bilda ordstäv en klass för sig. De syfta till viss person och innehålla mycken humor.

Renlihed rår, sa Jefta Gadd, nårr han kalka i stuan udan i den krågen hynsen sadd.
Kongen e en kar, sa Knös.
De står i mantal, sa Pittor Svensen.
Äjta varmen, sa Bollman tjyllna po loen.
De beror po lyttjan å tjuren, sa Bollman re po tjuren.
Alla e vi Adams barn mer än du Else, du e åu Gaddana, sa Lars Pärsen.
De e ente gått å dymma i den saken, sa Valinjen, nårr han skolle vittna.
De e mad de me, sa Kula, nårr han fittj tjyllinj i äggjed.
Den ila jårr, han far, sa Knös.
Bom går om mästor, sa Vidorbarjs påg, nårr han fittj po örad.
Ja såddana e di, sa skræddaren om lusen.
De får gå, sa pågen, nårr han valsa å gräd.
De e jort ettor mitt itt hoed, sa mannen nårr han böjde himlijhused.
Alla e vi Adams barn, ja me, sa gamle Borg, to smörhollan.
Troor du ente, ad vi e fydda åu bättor föräldra än du din jävlonge, sa mannen ti sin påg.
E ente kongen vår tjenare me, sa Lars Pärsen.
Här e injen mästare fydd, sa Lars Pärsen.
Små syppa å tätta, sa Annors Trölsen.
Bia litt, sa Bialitten nårr han trilla åu taged.
De jårr injentinj hårr maden e, bårra den bler serverad po postelin, sa Valinjen.
Vi ska alla dö i da, sa Kula, ska vi de, då får ja gå him å anstalta om mitt hus, sa Kal Pittorsen.
De va ente farlet fårr jår far, fårr I jute jår me moor, men de e mied varre fårr mäj, såm ska juta mi me en vill frammad, sa hin pågen.
Ente visste ja ad nesan va länjer än armana, sa Jinsjinsen nårr han fäjna om träed.
Gala de e injen kånst, men arbēja de e varre sa Hans Månsen ti Vollmor.
De e de dröja tibaga, sa hin tjarrinjen fittj sköulastagen i ännen.
Ja sörjor ettor rättvisan, sa Pittor Gadd, nårr domaren fråga va han så ettor ongor bored.
Nårr maden e eden e måltiden hålen, sa dränjen nårr bored va tomt.
De bar ti, sa den såm fittj ko å bede ti den.
Kaga, sa Lars, nårr haninja fittj.
De jällor injen hast, sa skræddaren åd gröd me nålen.
De e allaredan jort sa Pår Pålson.
Månen e bättor än solen, fårr den jusor om natten, men solen jusor om dan, då e de lywst liavel, sa Knös.
Lar ja na läuva, å hon skolle dö e de galed, släjtår ja na å hon skolle stå si e de liaså, sa kvinjan, nårr koen va dålli.

De va gått ja lå, sa den lade når han sadd i sänjen.
En ska röa si me nåd, sa pågen når han bed nesan åu sin mor.
Nu e de slut me visslaned, sa pågen når han skar flebben åu si.

GÅTOR.

Ett omtyckt tidsfördriv i gamla tider var att gissa gåtor. De voro, som synes av följande, mycket enkla och naiva.

Vim e de såm har den stårste nestúen? sv. Hanen.

Där står en man po en tua me grön råck å rö hua, han hiddor Pittor Dixman, kommor en när han, så sticks han? sv. Tissla (tistel).

Han liggjor po läred å tittar i såred, å rätt va de e så sockor han inj? sv. Når en spinjor to (ull).

Va e de såm går po hoeded injad tjårtjedaren? sv. Simmen (sömmen).

Svort såm joren, ront såm solen å asar en lång rompa bag ettor si? sv. Panne-jarned.

Liden å nätt, packad å tätt, holl i bäggje änna? sv. Syrinjen.

Trinjt å trant å alna lant, trälås i bäggje änna? sv. Tjydpylsan.

Lapp po lapp men injen sim? sv. Kålhoed.

De går å går, men kommor aldri ti fars boränne? sv. Kläckan.

En glytt kan bära de åpp po taged i sin lämna, men två man kan ente bära de når åu taged po en jarnstång? sv. Ett äggj.

Fira lira lattra, två svårta tattra, en hånjanen, en dänjanen å en bröhårk? sv. En tjöranen.

Han hånjor imellom himmel å jor å jårr äggj? sv. Slivesten.

Hårr liggjor den stårste stenen? sv. I de stårsta holled.

Hoddana e stenana i sjön? sv. Våda.

Po vittjen sia liggjor haren når han bler skjuden? sv. Po den löna.

Va hiddor Zebedei sönors far? sv. Zebedeus.

Kan du stava ti tårrt gres me två bokstávor? sv. Hö.

Va vejour mest, ett pong jarn, ellor ett pong fjär? sv. Liamied.

ANMÄRKNINGAR TILL VISORNA.

De viktigaste nordiska samlingar av folkvisor, som här hänvisas till, äro: Geijer och Afzelius, Svenska folkvisor (nya uppl., utg. av Bergström och Höijer); Arwidsson, Svenska fornsånger; Grundtvig och Olrik, Danmarks gamle Folkeviser; Landstad, Norske Folkeviser; Lagus, Nyländska folkvisor samt August Bondesons Visbok.

1. En gammal och vida bekant skämtvisa. En uppteckning fr. Torna härad finnes i Dybecks Runa 1842. I Bondesons visbok flera varianter: nr 93, 162, 192, 282. Svenska landsmål VII (fr. Bleking); Nyländska folkvisor 211. — Visan är avskriven efter en handskrift, där språket är en blandning av bygdemål och riksmål. Annars är språket i visorna någotsånär ren svenska, men i skämtsamma visor kommer dialekten mera fram.

2. En annan skånsk variant, kallad "Den sjuttonde", i H. Roséns folklivsskildringar Från Bosgården och Tuvefäladen, s. 100. — En liknande visa med en vers i Sv. landsmål VII, 7, 77.

5. Folkvisor, uppt. och utg. af Selma Colliander, 11; Sv. landsmål I (fr. Halland), d:o VII (Bleking); Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. I; Nyländska folkvisor 59. — En liknande dansk visa är "Det var en lördag aften."

6. Samma visa finnes, men med mindre sorglig karaktär, i Visbok utg. av N. B., Sthlm 1923, s. 284.

7. Har ofta förekommit i skillingtryck, dock icke i senare tid. Namnet skrives även "Skön Serlin". — Bondesons visbok 185, 316; Sv. Landsmål VII, 7, 39; Nyländska folkvisor 146.

8. Bondesons visbok 65.

9. Är tidigare uppt. i Skåne av Eva Wigström, Folkdiktning I, 19 (Rönnebergs härad). — Svenska folkvisor 16 (kallad Den underbara harpan); Svenska fornsånger II, 99; Danmarks gamle Folkeviser 95 (Den talende Strengelæg); Norske Folkeviser 53; Nyländska folkvisor 7; Folkminnen och folktankar 1916, s. 143.

10. En uppteckning fr. Hven av Eva Wigström är tryckt i den av Arthur Hazelius utgivna Ur de nordiska folkens lif, h. 2, 1882. Enligt uppgift var visan även känd vid Övedskloster (Färs härad) på 1860-talet. — Sv. landsmål VII (Bleking); Verner, Västergötlands fornminnen, s. 80; Hofberg, Nerikes gamla minnen, s. 260; Grundtvig, Gamle danske Minder 3, nr 2; E. T. Kristensen, Jyske Folkeminder, 2, nr 43; Norske Folkeviser 91; Nyländska folkvisor 44.

11. Visan om den rika och den fattiga eller flickorna som plockade blommor torde ha varit mycket populär. Från Bara härad finnas fem andra uppteckningar, fr. Tottarp, Burlöv, Nevitshög, Bara och Genarp, som mer eller mindre skilja sig från den här upptagna varianten från Lomma. — Äldre uppteckningar från Skåne: Nicolovius, Folklivet i Skytts härad (kallad "Mor Stinas visa"); N. Lilja, Julboken (fr. Onsjö härad); Eva Wigström, Folkdiktning I, 75 (Luggude härad). — Visan är också känd i övre Sverige: Sv. landsmål II, (Jämtland), Folkminnen och folktankar 1915 (Ångermanland), d:o 1918 (Bohuslän), Bidrag t. Södermanlands äldre kult.-hist IV, 24, och i svenska Finland: Nyländska folkvisor 42; Brage, folkvisor fr. Svenskfinland, 25. — I Folkvisor uppt. och utg. af S. Colliander, s. 22, är visan kombinerad med en annan visa, "Hr. Adelin", som är en variant av visan om Hr Peder (nr 31 härstädes).

12. Sv. landsmål VII (Bleking), Den svenska sången 545 (Närke), Dybecks Runa 1842 (Västmanland), Bondesons visbok 47, Brage, Folkvisor fr. Svenskfinland, 108.

13. Annan variant fr. Skabersjö: V. 5, Jag sörjer ej för mitt unga liv, ej heller för de världsliga öden. I en nyligen upptecknad variant fr. Lyngby börjar v. 2: Därunder låg en ung kapten, som var tagen till fånga, v. 3: Så framkom där hans gode far och ville denne fången lösa, v. 5: Jag sörjer ej för mitt eget liv, ej heller för att jag är fången. — Eva Wigström, Folkdiktning I, 64 (Rönnebergs härad); Svenska folkvisor 34; Sv. landsmål VII, 7, 13 ("Det stod ett slott uppå Amsterdam"); Bondesons visbok 30, 55; Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. IV, 4.

14. I Nevitshög sjunges visan med annan melodi och annan refräng: v. 1, Där stodo två skälma och lade upp ett råd, råd, ja råd, om den ene möllarens dotter kunde få, få, ja få, (därefter en trall) v. 2, Så stoppa den ene den andre i en säck, säck, ja säck, så körde de den säcken till möllarens bäck, bäck, ja bäck, v. 3, Så körde de den säcken till möllarens går, går ja går, och kunde jag få malet den säcken i år, år ja i år, o. s. v. — Wigström, Folkdiktning II, 59 (Harjagers härad), Sv. landsmål VII (Bleking), Dybeck, Svenska visor (Dalarna); Bondesons visbok 194; Danmarks Melodibog III, 46; Nyländska folkvisor 249.

15. Nyländska folkvisor 222.

16. Sveriges melodibok 39 (Onsjö härad); H. F. Feilberg, Fra Heden, 161.

17. Bondesons visbok 38.

18. Sv. landsmål II, 9, 30 och VII, 7, 48; Bondesons visbok 209, 289; Nyländska folkvisor 224.

20. Sv. landsmål, VII, 7, 44; Bondesons visbok 54, 97.

21. Den svenska sången 551; Bondesons visbok 20.

22. Sv. landsmål VII, 7, 54.

23. Nyländska folkvisor 226, där kallad Snakarvisa och med mera skämtsamt innehåll.

24. En majvisa ifrån Lomma socken är tryckt i årg. 1914 av Folkminnen och folktankar. — Texten till majvisan, såsom den förekommer i Den svenska sången nr 405 och andra skolsångböcker, är upptecknad i Kvistofta, Rönnebergs härad, och första gången tryckt i Dybecks Runa, 1842, h. 2, 67. — C. W. v. Sydow, Godafton om I hemma är, en studie över de nordiska majvisorna, Malmö 1917.

25. Folkminnen och folktankar 1917, s. 51.

26. Visan går tydligenvis tillbaka på Lafontaines fabel med samma namn (La cigale et la fourmie). Den är sjungen av Tottarps äldsta kvinnliga invånare, som uppgiver att den var vanlig därstädes i mitten av 1800-talet.

27. Bondesons visbok 361.

28. Gubben Noak, som ursprungligen är diktad av Bellman, har blivit ganska omdiktad i landsbygderna. Den här meddelade första versen är vanlig i Skåne.

29. V. 1 har en anmärkningsvärd likhet med en sång i Heines Buch der Lieder, Die Heimkehr, 65.

30. Wigström, Folkdiktning, I, 43; Bondesons visbok 50; Svenska folkvisor 30; Svenska fornsånger II, 67; Folkminnen och folktankar 1916, 156; Danmarks gamle Folkeviser 376 (Hr. Peders skriftemål på havet); Norske Folkeviser 82; Nyländska folkvisor 14; Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. IV, 20.

31. Upptecknad av Friherrinnan H. Coyet, Torup, som för över 30 år sedan hörde visan sjungas av Hans Läst ifrån Värby. — Teckningar och toner ur skånska allmogens lif, s. 41 (Ljunits härad); Wigström, Folkdiktning II, 22, 47 (Luggude härad och Ö. Göinge härad); Sv. landsmål V och VII, 7, 37; Sv. fornsånger II, 76; Danmarks gamle Folkeviser 458 (kallad Karestens död).

36. Skånskt Bondeliv 1924, s. 16 (Vemmenhögs härad); Nyländska folkvisor 73.

37. Verserna förekomma också i annan ordning: Wigström, Folkdiktning I, 304; Danmarks Melodibog II, 157; Nyländska folkvisor 236.

39. En fordom i Sverige och Danmark allmän kärleksvisa, förekommer i flera skillingtryck och visamlingar.

40. Ur en variant fr. Skabersjö må anföras: V. 1 Amalia gångar sig på kyrkogården in..., v. 2 Men hennes yngste broder han stod, ja han stod henne när, det var han där vållade henne kalken, att

hon blev lagt i bojar och bandet, v. 3 Hennes fader han köpte en silverkanna ny...; Bondesons visbok 57, 250; Sv. landsmål II (Jämtland); Nyländska folkvisor 46.

41. V. 1, var. fr. Burlöv: Jungfrun går sig på högande berg och skådar neder i hav o. s. v. — Wigström, Folkdiktning I, 48; Svenska folkvisor 25 (kallad Öväntad bröllopgäst), Bondesons visbok 197; Folkvisor uppt. och utg. af S. Colliander 10; Nyländska folkvisor 13; Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. IV, 11.

42. Wigström, Folkdiktning I, 15 (Rönnebergs härad) och II, 32 (Luggude härad); Skånskt bondeliv 1924, s. 19, (Vemmenhögs härad); Svenska folkvisor 31 (kallad Den lille båtsmannen); Svenska fornsånger II, 103; Folkvisor uppt. och utg. af S. Colliander 30; Ord och bild 1921, s. 334; Danmarks gamle folkeviser 238 (Tärningspillet); Nyländska folkvisor 15; Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. IV, 17.

44. Sv. landsmål VII, 7, 53.

48. Bondesons visbok 308; Nyländska folkvisor 82.

49. I en annan variant fr. Esarp, som mera liknar den hos Eva Wigström (Folkdiktning I, 55), lyder sista versen: Och jungfrun steg upp, slog honom på blekblommad kind, och aldrig skall du följa en riddare av land, förrän han svurit troheten sin. — Svenska folkvisor 61 (Vedergällningen); Svenska fornsånger II, 124; Folkminnen och folktankar 1916, 145; Danmarks gamle folkeviser 306 (Utro Ridder); Nyländska folkvisor 24.

50. Brage, Folkvisor från Svenskfinland, 75, 81.

51. Eva Wigström har upptecknat två varianter i Skåne, den ena från Luggude härad (i Ur de nordiska folkens lif, h. 2), den andra fr. Rönnebergs härad, (Folkdiktning II, 51). — Bondesons visbok 339; Sv. landsmål II (Värmland); d:o VII (Bleking); Runa 1845, 18 (Dalsland); Nyländska folkvisor 221. — Även i Danmark förekommer visan med refrängen "Min datter Julia".

53. Teckningar och toner ur skånska allmogens lif, s. 64.

54. I Bondesons visbok, nr 378, heter hjältinnan i visan "Skön Giordana".

56. Var. fr. Genarp: v. 1 Se varför lante du mitt unga hjärta..., v. 3 Jag är försmädder endast för min ringhet, jag är försmädder för min fattigdom, men tänk på mig som i oskulden sitter, för din skull är min ungdom rent förspild.

57. Sv. landsmål VII, 7, 81; Bondesons visbok 95; Nyländska folkvisor 83. — De två första verserna återfinnas med någon förändring i A. F. Lindblads En sommarmorgon.

59. Folkminnen och folktankar 1915 (fr. Skytts härad, uppt. av O. Christoffersson).

60. Eva Wigström har i Skåne upptecknat två varianter, Folkdiktning II, 28 (fr. Harjagers härad) och Ur de nordiska folkens lif, h. 2 (fr. Luggude härad). Svenska folkvisor 51, Svenska fornsånger I, 54. Danmarks gamle Folkeviser 271, Nyländska folkvisor 20; Bidrag t. Södermanlands äldre kulturhist. IV, 16.

Det bör slutligen meddelas, att den märkligaste folkvisa, som funnits i Bara härad, om "Den rike herr Holger" eller "Holger Dansk" på Heckeberga, är upptecknad på 1880-talet och tryckt i Teckningar och toner ur skånska allmogens lif, utgifna af Skånska landsmålsföreningen, sid. 68.

INNEHÅLL.

	Sid
Visor	1
Verser och rim m. m.....	54
Gåtor	60, 79
Pasaschor	62
Ortöj och talesätt	66

